

Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia

tervezet

0.1. verzió

2023-2027 - Programozási időszak

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	2
Bevezetés.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	2
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	4
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	6
4. Horizontális célok	7
4.1 Esélyegyenlőség.....	7
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	8
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	8
6. Külső koherenciák azonosítása.....	9
7. Helyzetfeltárás.....	11
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	11
7.2 SWOT analízis	17
8. A stratégia beavatkozási logikája	19
8.1 A stratégia jövőképe.....	19
8.2 A stratégia célhierarchiája.....	19
8.3 Az indikátorok megadása	19
9. Cselekvési terv.....	20
9.1 Az intézkedések leírása.....	20
9.2 Együttműködések.....	31
9.3 Kommunikációs terv.....	31
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	33
10. Monitoring és értékelési terv	34
10.1 Monitoring.....	34
10.2 Értékelési terv leírása	34
11. Indikatív pénzügyi terv	35
Mellékletek.....	36

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület, mint Helyi Akciócsoport Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye közepén, a Közép-Nyírségben helyezkedik el. Az Akciócsoporthoz 15 település tartozik (Apagy, Baktalórántháza, Besenyőd, Laskod, Levelek, Magy, Nyírájkó, Nyírkarász, Nyírmada, Nyírtass, Ófehértó, Petneháza, Pusztadobos, Ramocsaháza, Rohod). Az akcióterület lakosság száma 29.340 fő, mely lakosság szám az országos és megyei statisztikai mutatókhoz mérten kisebb mértékben, de évről-évre csökken. A lakosságon belül magas a roma származású személyek száma, magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek száma, több településen található szegregált lakókörnyezet. A térségben meghatározó ágazat a mezőgazdaság, kiemelkedő a zöldség és gyümölcsstermesztés. Állattenyésztés területen meghatározó a nagyüzemi baromfitenyésztés és méhészet. A mezőgazdaságban termelt termékek feldolgozottsági szintje alacsony. Magas a térség erdőszültségi szintje, melyhez kapcsolódva szinte minden településen található ffeldolgozással foglalkozó vállalkozás. A településeken a nagyobb létszámot foglalkoztatni képes ipari, vagy szolgáltató jellegű vállalkozások száma alacsony. A foglalkoztatásban jelentős szerepet játszanak a mikrovállalkozások, valamint az önkormányzatok és intézményeik. Turisztikai szempontból a térség lehetőségei kiaknázatlanok. A meglévő turisztikai attrakciók fejlesztésre szorulnak. A civil szervezetek száma viszonylag kevés, a történelmi egyházak minden településen jelen vannak. A települések életében fontos szerepet töltenek be a helyi kisközösségek különböző területeken (sport, kultúra, hagyományőrzés stb.). A LEADER program a korábbi programozási időszakban öt intézkedésen (beavatkozási területen) keresztül járult hozzá a térség problémáinak enyhítéséhez. Az akciócsoport területén működő gazdasági, civil és önkormányzati szereplők öt pályázati felhíváson keresztül valósíthatták meg a Helyi Fejlesztési Stratégiához kapcsolódó fejlesztési elképzeléseiket. A HACS a 2021-2027 időszakban is folytatja a térségben működő vállalkozások fejlesztési elképzeléseinek, az önkormányzatok és civil szervezetek kezdeményezéseinek támogatását.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi

fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

Beavatkozási logika

A beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) Területalapú megközelítés: a LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami jelen esetben nem esik egybe a közigazgatási határokkal. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások földrajzi helyzetük köti össze. A települések szereplőinek problémái hasonlóak, a problémák orvoslására felmerülő valós igények jobban körülhatárolhatók és pontosabb beavatkozást tesznek lehetővé.
- 2) Alulról építkező megközelítés: A problémák, hiányosságok meghatározása, a beavatkozási területek kialakítása során bevonásra kerülnek a helyi gazdasági és nonprofit csoportok képviselői.
- 3) Innovativitás: a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A helyi LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen megvalósíthatók innovatív fejlesztési elképzelések. A potenciális projektmegvalósítók részéről egyre több innovatív fejlesztési elképzelés jelenik meg, melyek fejlesztéseit támogatásban lehet részesíteni.
- 4) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. Az Akciócsoportokhoz tartozó településeken jól működő személyes és üzleti kapcsolatok is vannak a szereplők (önkormányzati, civil, vállalkozói) között, melyek egy-egy projekt megvalósítás során nagyobb hatást tudnak kifejteni.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. A program a helyi igényekre reflektál. A térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.

- 6) Hálózatépítés, együttműködés: a LEADER HACS és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A HACS együttműködésben közös projekteket tervez megvalósítani a szomszédos akciócsoportokkal. A LEADER szervezet jó kapcsolatokat ápol a térség szereplőivel, közreműködik azok fejlesztési elképzeléseinek megfogalmazásában, megvalósításában, ösztönzi az együttműködések kialakítását.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

Irányadó jogszabályok:

- 2021/1060 EU rendelet (kiemelten a 33. cikk)
- 2021/2115 EU rendelet

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A LEADER nem csupán egy program elnevezése, hanem maga a megközelítés, amelynek keretében a vidékfejlesztés az alulról érkező ötletek összességéből építkezik.

A Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület, mint HACS címbirtokos viszonylag új szereplőnek számít a LEADER programok megvalósítása területén. A szervezet a 2014-2020 időszakban részt vett a program megvalósításában HFS kidolgozásával, valamint az abban foglalt célok eléréséhez kapcsolódó pályázati felhívások kidolgozásában, projektek generálásában, támogatási kérelmek bírálatában. Az elmúlt évek során a szervezet megfelelő tapasztalatot szerzett a LEADER területen, melyeket a 2021-2027 programozási időszakra vonatkozó HFS kidolgozásában felhasznál. A 2021-2027 időszakra vonatkozó HFS kidolgozását a HACS hajtja végre, szükség esetén külsős szakértők (esélyegyenlőség, foglalkoztatás, stb.) bevonásával. A program cselekvési terve a helyzetelemzésből adódó szükségletek elemzésével, valamint a HACS irodába korábban beérkező, a térség szereplői által megfogalmazott fejlesztési igények alapján kerül kialakításra.

A HFS alulról építkező ötletek, javaslatok alapján kerül tervezésre, ennek megfelelően az alábbi tevékenységek kerülnek végrehajtásra a szükségletek minél pontosabb meghatározása érdekében:

Az érintettek beazonosítása

A HFS által érintett célcsoport többértékű. A tervezés és megvalósítás során meghatározható elsődleges és másodlagos célcsoport is. Az elsődleges célcsoport a konkrét pályázatokat, projekteket megvalósító, támogatási kérelmet benyújtó potenciális pályázók. A másodlagos célcsoport a helyi lakosság, aki a megvalósításra kerülő projekteken keresztül fejlesztett vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok szolgáltatásait igénybe veszi, vagy azok azokon keresztül megvalósul a foglalkoztatása, munkajövedelmet szerez. A legnagyobb közvetlen célcsoport a helyi mikrovállalkozói szféra, melynek foglalkoztatásban betöltött szerepe jelentős a térségben.

Fórumok és munkacsoportok szervezése

A helyi szereplők részéről felmerülő igények, valamint a HFS minél szélesebb körben történő prezentálása érdekében három munkacsoport segíti a tervezést, az alábbiak szerint:

Vállalkozás fejlesztési munkacsoport: a munkacsoportba meghívást kapnak a térség mikro, -kis és –közép vállalkozásainak képviselői, a társadalmi célú vállalkozások képviselői. A munkacsoportban

feldolgozásra kerülnek a térség vállalkozásfejlesztési elképzelései, a kapcsolódó beérkezett projektötletek, valamint a térség munkahely teremtési lehetőségei.

Non profit munkacsoport: a munkacsoport tagja a helyi civil szféra képviselői, az egyházak képviselői, a nonprofit gazdasági társaságok képviselői, valamint az önkormányzatok és az általuk működtetett egyéb intézmények képviselői. A munkacsoport legfontosabb feladata a civil szféra, az egyház, valamint az önkormányzati szférából érkező igények feltérképezése, projektek generálása, kétirányú információáramlás biztosítása az érintettek körében.

Helyi esélyegyenlőségi munkacsoport: a munkacsoportba a helyi roma társadalom képviselői, a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek felzárkóztatásában közvetlenül tevékenykedő szociális és egészségügyi szakemberek, a szegregátummal és szegregált lakókörnyezettel rendelkező önkormányzatok képviselői kerülnek bevonásra. A munkacsoport legfontosabb feladata a térségi leszakadó rétegek felzárkóztatásának érdekében javaslatok, projektötletek generálása, feldolgozása, az érintett célcsoport felé történő kétirányú kommunikáció. A munkacsoport ülésein feldolgozásra kerülnek a térség kapcsolódó civil kezdeményezései és a hozzájuk tartozó projektötletek, fejlesztési lehetőségek

Folyamatos kapcsolattartás

Honlap

Az akciócsoport által készített honlapon folyamatosan tájékoztatásra kerül a térség a LEADER programhoz kapcsolódó HFS kidolgozásáról. A honlapra felkerül a projektek gyűjtésére szolgáló, bárki által letölthető projekt adatlap.

HACS Iroda

A szervezet már a HFS kidolgozása során a hét minden napján napi nyolc órában fogadja a projektötlettel rendelkező pályázókat, ügyfeleket. A beérkező ügyfelek részére tanácsadást nyújt, bemutatja a program tervezetét, a várható beavatkozási területeket. A projektgazdákat segíti a projektötlet gyűjtő adatlap kitöltésében. Igény esetén ki is települ tanácsadás céljából, mely gyakorlatot a későbbiekben is alkalmazzuk. Fontosnak tartjuk a személyes kapcsolattartást ügyfeleinkkel.

Projekt adatlapok

A HACS a térségi szereplők részére projekt ötlet adatlapot biztosít. Az adatlap elektronikus úton, személyesen, illetve a szervezet honlapján is közzétéve jut el a projektötlettel rendelkezők részére. Az adatlapokban foglalt fejlesztési elképzelések felhasználásra kerülnek a stratégia és a cselekvési terv elkészítése során.

A helyi közösségi együttműködések és igények felmérése

A 2014-2022 LEADER megvalósítása során a HACS folyamatosan együttműködött a helyi gazdaságot meghatározó szereplőkkel, valamint az itt élők életminőségét pozitív irányba befolyásoló szolgáltatásokat nyújtó civil és önkormányzati partnerekkel. Az érdeklődés folyamatos fenntartása érdekében célirányosan tájékoztató fórumokat rendezett, részt vett más szervezetek által szervezett rendezvényeken, melyek során olyan, potenciális kedvezményezettek beazonosítására is, lehetőség volt akik/amelyek ez idáig nem ismerték a LEADER-t, vagy az innen származó támogatások nélkül nem tudták megvalósítani fejlesztési elképzeléseiket, ezt a tevékenységet a 2021-2027 időszakban is folytatjuk, mert még mindig nem jutott el minden potenciális pályázó mikrovállalkozáshoz a LEADER projekt.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A területi lehatárolás összegzése

- a) a lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai

A Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület, mint előzetesen elismert LEADER HACS által lefedett tervezési területen a támogatásra jogosult lakónépesség száma 29.340 fő. A Helyi Akciócsoport területén a teljes területtel jogosult települések száma 15 db. A helyi akciócsoportot csak 10 ezer fő alatti vidéki települések alkotják. A helyi akciócsoport területe és lakosságszáma elegendő kritikus tömeget biztosít emberi, pénzügyi és gazdasági erőforrások vonatkozásában, ugyanakkor a települések mérete, elhelyezkedése és távolsága legoptimálisabb közös, illetve hasonló fejlesztési elképzelések végrehajtására.

A Baktalórántházi járáshoz tartozó települések Baktalórántháza, Besenyőd, Laskod, Levelek, Magy, Nyírájkó, Nyírkércs, Ófehértó, Petneháza, Rohod. A Vásárosnaményi járáshoz Nyírmada és Pusztadobos, a Kisvárdai járáshoz Nyírkarász és Nyírtass, míg Apagy település a Nyíregyházi járáshoz tartozik. Az akcióterület Szabolcs-Szatmár –Bereg vármegyében, a Közép-Nyírségben helyezkedik el. A települések közel azonos problémákkal küzdenek a foglalkoztatás, gazdaságfejlesztés és társadalmi felzárkóztatás területeken.

- b) korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások;

A települések 2002. évtől folyamatosan együttműködnek a hazai és Európai Unió fejlesztési források felhasználásában. A 2014-2022. időszakban mind a 15 település a Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület, mint elismert HACS tagja lett. A LEADER projekteken kívül a települések továbbra is valósítottak és valósítanak meg közös fejlesztéseket hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatása (EFOP-1.4.2-16 Gyerekesély program, EFOP-1.5.3. Humánszolgáltatás fejlesztés) területen. A LEADER Egyesület projektvezetésével, Ófehértó, Baktalórántháza, Apagy települések közreműködésével, a szomszédos LEADER HACS-okkal együttműködve kettő db A LEADER - Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása nevű, VP6-19.3.1-17 jelű projekt került megvalósításra. A 1868346251 azonosítószámú projekt a HACS, valamint Baktalórántháza Város és Ramocsaháza Község együttműködésével valósult meg. A projekt keretében a helyi termékek, szolgáltatások népszerűsítése, a helyi hagyományok ápolása érdekében településenként egy-egy rendezvény, valamint kapcsolódó nyomtatott kiadványok kerültek kiadásra. A projekt támogatási összege 13,024 millió Ft. Szintén együttműködés keretében a 3010839817 jelű pályázat is sikeresen megvalósult, a projektben a LEADER HACS, Apagy Község Önkormányzata és a Napkori Sport Egyesület működött együtt. A pályázatban Apagyon kísértékű közösségi tevékenységet szolgáló eszközbeszerzések valósultak meg és kézműves bemutatóházak kerültek kialakításra. Napkoron a civil szervezet működését segítő eszközök kerültek beszerzésre. A hagyományok és helyi értékek bemutatás céljából rendezvény valósult meg Napkori helyszínnel. A projekt támogatása 21,484 millió Ft. A projekteket kidolgozó, megvalósító térségi szakemberek nagy része rendelkezésre áll, elérhető, valamint a HFS tervezése során bevonhatók, tapasztalataik, személyes kapcsolatrendszerük felhasználható.

- c) személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A program központi szerepét a Baktalórántháza városban székhellyel és irodával rendelkező LEADER HACS Iroda látja el. A HFS tervezése és a megvalósítása során a HACS munkaszervezete folyamatos kapcsolatot tart fenn a hozzá tartozó 15 település önkormányzatával, vállalkozóival, civil és egyházi

szervezeteivel. A kis lakosságszámú településeken belül szinte mindenki ismer mindenkit, sőt legtöbb esetben a szomszédos településen élők is ismerik egymást személyesen. A gazdasági élet szereplői közül szintén sokan vannak egymással személyes kapcsolatban. A tagönkormányzatoknál a lakosságról, valamint a vállalkozásokról, fejlesztési elképzelésekről jelentős információ áll rendelkezésre. Több önkormányzat esetén (Baktalórántháza, Nyírmada, Apagy, Pusztadobos) található olyan munkatárs, aki településfejlesztési projektek tervezésével, megvalósításával foglalkozik, ezeket a szakembereket a HACS ismeri és velük folyamatosan kapcsolatban áll. Személyes kapcsolatokra épülő pontos és friss információkkal rendelkezik a járási hivatal, a járási hivatal munkaügyi kirendeltsége, a kistérségi szociális központ, a humánszolgáltatási projekteket megvalósító projektirodák (Gyerekesély Iroda), ezen szervezetek vezetőivel, munkatársaival is folyamatos a kapcsolattartás.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület HACS-hoz tartozó 15 település közül 12 település komplex programmal fejlesztendő járáshoz, míg két település kedvezményezett besorolású járáshoz tartozik. Ezeken a településeken jelentős a társadalmi szempontból elmaradott lakosság aránya. Baktalórántháza, Besenyőd, Magy, Nyírmada, Ófehértó, Pusztadobos, Rohod településeken jelentős a roma származású lakosság aránya. Ösztönözni szükséges a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásához kapcsolódó önkormányzati és civil fejlesztéseket. A roma származású társadalmi rétegek képviselői (kisebbségi önkormányzatok vezetői, szószólók, egyéb képviselők) bevonásra kerülnek a tervezés folyamatába. A térségben magas a megváltozott munkaképességű személyek száma is. A megváltozott munkaképességű emberek munkaerő-piaci szempontból rendkívül hátrányos helyzetben vannak az ország minden területén, de Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az országos átlagot jóval meghaladó mértékben. A teljes népesség átlagához képest alacsonyabb iskolai végzettségük van, többségük nem rendelkezik a munkaerő-piaci elhelyezkedéshez szükséges ismeretekkel, készségekkel és tapasztalatokkal, emellett többnyire hiányoznak azok a képességeik, amelyekkel képesek lennének a már megszerzett munkahelyük megtartására, az önfoglalkoztatás kereteinek kialakítására és fenntartására. Mindemellert azok a megváltozott munkaképességű emberek, akik a 2012-es felülvizsgálatok következtében kiszorultak a szociális ellátásból – megfelelő szakmai segítség nélkül – többnyire tehetetlenül és esélytelenül állnak a térség egyre szűkülő munkaerő-piaci lehetőségeinek kiaknázása előtt. A megváltozott munkaképességű célcsoport számára szolgáltatásokat (munkaerő-piaci szolgáltatások, egészségügyi szolgáltatás, szociális szolgáltatások, jogi segítségnyújtás stb.) nyújtó szervezetek számára is lehetőséget biztosítunk, hogy részt vegyenek a tervezés során. A program az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítja mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékosokkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra. A kisebbségek, hátrányos helyzetű rétegek életkörülményeinek javítása érdekében támogatásban részesülhetnek az érintett célcsoportra irányuló különféle rendezvények (sport, egészséges életmód, megelőzés, hagyományőrzés, stb.)

A HBB tagjai közé a Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület Közgyűlése legalább egy fő nő és egy fő fiatal (50 év alatti) választ (a vállalás abban az esetben is teljesül, ha van olyan személy a delegáltak között aki mindkét feltételnek megfelel).

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A HFS olyan tevékenységeket is ösztönöz, amelyek valamilyen szinten hozzájárulnak az EU éghajlat- és környezetvédelmi normáinak, prioritásainak, fenntarthatósági alapelveinek megvalósulásához.

Környezetbarát megoldások, hulladékminimalizálás: A projektgazdát ösztönözzük, hogy a beszerzések során minél több környezetbarát alapanyagokból készült terméket és az ilyen jellegű csomagolással rendelkező termékeket részesítsék előnyben. A termékek, szolgáltatások beszerzése során lehetőség szerint előnyben kell részesíteni a helyben előállított termékeket, szolgáltatásokat, a szállítási környezetterhelés csökkentése érdekében.

Megújuló energiaforrások, energiatakarékos megoldások: Az infrastrukturális beruházások esetén kiegészítő jelleggel energiahatékonyságot (pl. szigetelés, fűtéskorszerűsítés, napelem, hőszivattyú stb.) javító fejlesztések, valamint ilyen jellegű fejlesztésekhez kapcsolódó előkészítő, kiegészítő tevékenységek megvalósítását is lehetővé tesszük.

Szemléletformálás: A program keretében rendezvények támogatásán keresztül lehetőséget biztosítunk a térség civil szervezeteinek, önkormányzatainak, egyházainak, hogy a lakosság részére fenntartható fejlődés, környezetvédelem, újrahasznosítás témában tájékoztatókat, fórumokat, rendezvényeket szervezzenek.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

Eredményes intézkedések

A Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület a 2014-2020 programozási időszakban kezdte meg működését vidékfejlesztés területén, így korábbi időszakból tapasztalatokkal nem rendelkezett. A HACs a LEADER HFS megvalósításához munkaszervezetet hozott létre, melynek irodája Baktalórántháza járásközpontban kapott helyet. A munkaszervezet munkatársai helyben lakó, megfelelő szakmai tapasztalatokkal, helyismerettel és kiépített személyes kapcsolatokkal rendelkező szakemberek. Az esélyegyenlőség jegyében a tapasztalt szakemberek mellett mindig helyet kapott egy-egy fiatal pályakezdő, akik helyben sok szakmai tapasztalatot szerezhettek. A 15 tagtelepülés kapcsolata kiváló, az együttműködések egészen 2002. évig vezethetők vissza, minden együttműködési kezdeményezéshez pozitívan állnak, így ezen a területen probléma nincs. A korábbi HFS kidolgozása során a HACs leginkább a helyzetfeltárásakor megállapítást nyert problémákra lehetőségekre, valamint a településeken tartott fórumok alkalmával szerzett információkra reagált, melyek alapján HFS-ben 6 db intézkedés került meghatározásra és ezekhez kapcsolódva 6 db pályázati felhívásra nyújthattak be támogatási kérelmet a potenciális pályázók. A hat felhívás:

1. Mikrovállalkozások fejlesztésének támogatása
2. Mezőgazdasági termékek előállításának és feldolgozásának támogatása
3. Helyi és térségi rendezvények támogatása
4. Turisztikai szolgáltatások kialakítása, fejlesztése
5. Közösségi célú fejlesztések
6. Humánszolgáltatások fejlesztése

A felhívások közül a legsikeresebb a mikrovállalkozás fejlesztési célú volt, melyhez kapcsolódóan több mint száz támogató okirat került kiállításra az Irányító Hatóság részéről, a támogatás meghaladta a 210 millió forintot. Népszerű és sikeres volt a közösségi célú felhívás, melyre civil szervezetek, önkormányzatok és egyházak pályázhattak, itt több mint ötven pályázó szervezet nyert támogatást, a támogatási összeg meghaladta a 180 millió forintot. A humánszolgáltatás fejlesztés célú felhívásra a 15 önkormányzatból 14 részesült támogatásban, a támogatási összeg itt is meghaladta az 50 millió forintot.

Továbbfejlesztendő intézkedések:

A turisztikai célú felhívásból 10 szervezet részesült támogatásban, itt a tervezéskor több pályázóra számított a HACs, de a támogatási összeg itt is meghaladta a 40 millió forintot. A mezőgazdasági vállalkozások részére kiírt felhívás során az érdeklődés szintén elmaradt a várakozástól, ennek oka elsősorban az, hogy a célcsoport szűk keresztmetszetben került meghatározásra a VP egyéb felhívásainak lehatárolása miatt. A mezőgazdasági felhívás célcsoportja elsősorban a jelentős számú méhészt tartalmazta, akik közül többen is éltek a lehetőséggel. A támogatási összeg itt is meghaladta a 15 millió forintot, melyből 7 vállalkozót sikerült támogatni. A korábbi HFS-ben megfogalmazott alapcélok csak minimálisan teljesültek a mezőgazdasági felhíváshoz kapcsolódóan, így külön mezőgazdasági célú felhívás előreláthatóan nem fog megjelenni a 2023-2027-es időszakban. A turisztikai célú felhívást tovább kell fejleszteni, hiszen egyre több vállalkozás veszi fel tevékenységei közé a turisztikai tevékenységet. A rendezvényi célú felhívás csak részben került megvalósításra az országban időközben kialakult COVID-19 vírushelyzet miatt. A pályázók egy része elállt a megvalósítástól, a veszélyhelyzet bizonytalan környezetet alakított ki, így az újra megnyitásra kerülő felhívásra kevés projektötlet érkezett. A felhívást újra kell tervezni, mivel a hagyományok megőrzése, az egészséges életmódra nevelés, a kultúra területén jelentős elmaradások vannak, a közösségeket újra aktivizálni kell, a korábbi kezdeményezéseket újra életre kell hívni.

Összességében megállapítható, hogy a tervezett felhívások eredményesek voltak, hiszen a rendelkezésre álló fejlesztési forráskeret felhasználása (lekötött források) közel 110% -os arányt ért el.

6. Külső koherenciák azonosítása

6.1. TOP Plusz:

Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

6.2. GINOP Plusz kapcsolódási pontjai a HFS-hez

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

- Kis és középvállalkozások versenyképességének javítása prioritási tengely - A mikro-, kis-, és középvállalkozások termelési kapacitásának bővítése intézkedés teljes mértékben kiegészíti a HFS-ben szereplő beavatkozási területeket, mivel több olyan vállalkozás is jelentkezett a HACs-nál akik részére ez a megfelelő forrás fejlesztési elképzeléseik megvalósításához, méreteik meghaladják a LEADER léptéket.

- Energia prioritási tengely – A prioritásban megfogalmazott A környezet fenntartható és erőforrás -hatékony gazdasági fejlesztése, valamint az Energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése fontos a stratégiánk szempontjából, mivel a stratégiánk intézkedései önállóan nem támogatnak ilyen jellegű fejlesztést.
- Foglalkoztatás – a prioritási tengely minden beavatkozása kiegészítésként hat a stratégiánkra, mivel foglalkoztatási szempontból a legelmaradottabb térségek egyike. Az intézkedéseink közvetlenül foglalkoztatást nem támogatnak.
- Turizmus – a térség nagy jelentőséggel bíró turisztikai attrakcióval nem rendelkezik, viszont a kisebb fejlesztéseink kiegészítik az országos turisztikai hálózatokhoz, programokhoz (Bejárható Magyarország) kapcsolódó fejlesztéseket.

6.3. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye operatív programja

Az operatív program legfontosabb célkitűzése az itt élő lakosság életminőségének javítása. Jövőkép: „2030-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy olyan hely, ahol jó élni”.

A megye operatív programjában megfogalmazott horizontális célok közül a HFS a következők megvalósulását segíti elő:

- 2. prioritás Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése.
- 3. prioritás: Komplex megyei menedzsment és marketingtevékenység megvalósítása, melynek keretében tervezett intézkedések közül a vállalkozásfejlesztés és a közösségi megújulást szolgáló szemléletformálás
- 8. prioritás: Élhető vidéki térségek megteremtése

A HFS megvalósítása során nem támogatható olyan fejlesztés, amely hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával.

6.4. Baktalórántháza ITS

A Baktalórántháza Város Integrált Városfejlesztési Stratégiájának beavatkozási területei közül az első a 4.2.1. Városközpont akcióterület: Az akcióterület Baktalórántháza központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatók. A beavatkozás célja gazdaságélénkítés és népességmegtartás. A tevékenységek ennek megfelelően kerültek kialakításra az alábbiak szerint: szolgáltatóközpont -vállalkozások számára üzletek kialakítása, városi terek létrehozása, kulturális tevékenységekhez kapcsolódó infrastrukturális és eszközbeszerzési fejlesztések, városi piac kialakítása, civil szervezetek számára közösségi tér – alkotóházak kialakítása. A fejlesztések megvalósulásához a HFS közösségi célú fejlesztések és humánszolgáltatások fejlesztése intézkedése közvetlenül kapcsolódik. 4.2.2. Szociális városrehabilitáció akcióterület: Baktalórántházán két szegregátum található a KSH adatai szerint, ezek közül a baktai városrészben elhelyezkedő a nagyobb kiterjedésű és a kedvezőtlenebb helyzetű. A rossz társadalmi mutatókkal rendelkező városrészben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal. Ennek érdekében tervezett intézkedések: leszakadó

rétegek által lakott városrészek infrastrukturális fejlesztése, szociális bérlakásépítési program, hátrányos helyzetű célcsoport részére munkaerő-piaci képzések, foglalkoztatási programok, civil társadalom fejlesztése. A HFS intézkedései közül a humánszolgáltatások és közösségi célú fejlesztések segítik a beavatkozási területet. 4.3. Akcióterületeken kívüli jelentősebb fejlesztések: Dégenfeld Kastély integrált fejlesztése, Kertészeti telep létesítése, Harcsatenyészti telep létesítése, önkormányzati tulajdonú állattartó telepek fejlesztése, kerékpárút építési fejlesztések, kerékpárkölcsonzési rendszer kiépítése. A fejlesztésekhez a HFS turisztikai, kulturális és mezőgazdasági fejlesztéseket tartalmazó intézkedései kapcsolódnak.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok:

A térség az Észak-Alföldi Régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye közepén a Nyírségben helyezkedik el, körülbelül 40-50 km-re a Román, Ukrán és Szlovák határoktól. A periférikus helyzetéből származó hátrányok leküzdésében jelentős szerepet játszik az M3-as autópálya, valamint a 4-es és 41-es főútvonalak, de a főváros még ezeken keresztül is közel 2,5 óra alatt közelíthető meg. A térség 15 településéből 2 város (3989 fő, 4849 fő), 5 település 500-999 fő közötti, 3 település 1000–2000, míg 5 település 2000-3000 fő feletti lakosságszámmal rendelkezik. A térség leginkább Nyíregyháza vonzáskörzetéhez tartozik, de Mátészalka Kisvárdra és Nyírbátorhoz is szoros gazdasági kapcsolatok fűződnek. A térségben zsáktelepülés nincs, a települések közötti belső kapcsolatrendszer működését azonban nehezíti a rossz minőségű úthálózat, illetve bizonyos helyeken a közvetlen közúti kapcsolat hiánya. A tömegközlekedés a megyeszékhely és a környező nagyobb városok irányába megfelelő, azonban a térség bizonyos településeire csak jelentős kerülővel, több átszállással lehet eljutni a központból (Baktalórántháza). A térség 5 települését (Apagy, Levelek, Ófehértó, Baktalórántháza, Nyírmada) érinti a Nyíregyháza –Vásárosnamény vasútvonal, a sínek minősége nem megfelelő, így a szerelvények a legtöbb helyen csak 40 km/óra sebességgel közlekednek. Nyírmadán a takarmánykeverő üzemhez kapcsolódva, Baktalórántházán az ipari parkhoz, illetve Ófehértón a fafeldolgozó üzemekhez kapcsolódóan iparvágányok is találhatóak. Összefüggő kerékpárút hálózat a térségben nincs. Külterületi kerékpárút köti össze Baktalórántháza, Nyírbátor, Petneháza és Nyírkércs településeket, belterületi kerékpárút található Baktalórántházán, Leveleken, Rohodon és Apagyon.

Környezeti adottságok:

A terület a Nyírség közepében fekszik, homokos lösz, löszös homok és csernozjom típusú talajokon, a térséget burgonya, zöldségtáblák és gyümölcsöskertek sokasága teszi változatosabbá. Természeti erőforrásként a föld mellett csak a viszonylag kedvezőbb klimatikus adottságok említhetők, ezen belül is a csapadékmegoszlás, az Alföld belsőbb tájainál kisebb aszályveszély, a keleti részek magasabb relatív nedvességtartalma, a Nyírségi tájak gazdag réteg- és termásvízincse, a peremterületek felszíni vízfolyásokban való gazdagsága. A jellegzetes rurális térség természeti adottságai mezőgazdasági szempontból általában gyengék. Az itt lévő jellegzetes nyírségi homoktalajok 10 aranykorona értékűek vagy alig valamivel a felett, de van olyan település, ahol az átlag nem éri el a 8 AK-t. A térség talajának és éghajlatának specifikus tulajdonságai bizonyos növények esetében ennek ellenére kedvezőek. A nyírségi alma messze földön híres, ahogyan a meggy is, de a szilva, a dió és az előbbieknél kisebb hagyományokkal rendelkező cseresznye is igen jól megterem. A gyümölcsültetvények területe sajnos évről évre csökken, az időjárási szélsőségek, a megdrágult kézimunkaerő hiánya, valamint a magas értékesítési kockázatok miatt. Hasonlóan a helyzet bizonyos zöldségféléknél. A káposzta és a karfiol nemcsak jól terem, de hatalmas jelentős területet is borít. Hagyományos termék a dohány, melynek termelése közel 1000 hektárt köt le tartósan, azonban a terület itt is folyamatosan csökkenő tendenciát

mutat. . A térség jelentős burgonyatermelési tradícióval rendelkezik, de a termelési volumen az elmúlt évek értékesítési nehézségei miatt visszaesett. Az azonban nyilvánvaló, hogy a mezőgazdaság átstrukturálásra szorul, biogazdálkodásra történő áttérés és az erdősítés megoldást jelenthet. Minden mezőgazdasági termékszerkezet váltás és feldolgozóipari fejlesztés ellenére azonban a szántóföldi művelés területét nagymértékben csökkenteni kellene. Ennek egy részét felválthatja a térség adottságai alapján a gyümölcs- vagy zöldségtermesztés, gyógynövények és energianövények termesztése. A Közép-Nyírségi térség szinte teljesen sík terület. A térséget nem érinti a Tisza folyó, a területen csak a Lónyai csatornába torkolló mesterségesen kialakított főfolyások haladnak keresztül. Kevés a kiépített öntözőrendszerrel rendelkező mezőgazdasági terület, mely a napjainkban jelentkező aszályos időszakokban egyre nagyobb problémát jelent a termelők számára. Több kisebb természetes tó és épített víztározó teszi változatosabbá a tájat, melyek közül meghatározó a Leveleki víztározó, az Apagyi Kenderáztató tó és a Nyírmadai Jóléti-tó. A térség területének jelentős részén (30,4 %) található erdők mintegy felét még mindig az eredeti tölgyesek, gyertyános tölgyek teszik ki (különösen értékes a 301 hektáron elterülő baktalórántházai természetvédelmi védelem alatt álló erdő), míg a terület másik felét telepített akácok, fenyvesek és nemesnyarasok alkotják. A térség lakásállományának komfortfokozatait vizsgálva megállapítható, hogy a komfortfokozat nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya jelentős mértékben meghaladja a megyei átlagot.

A komfortfokozat nélküli lakások nagy része a szegregátumban (Ófehértó-Ligettanya), illetve azokon a településeken és településrészekben (szegregált lakókörnyezet) található ahol magas a roma lakosság aránya, (Magy, Besenyőd, Rohod, Baktalórántháza). Az egészséget, életminőséget jelentősen befolyásoló környezetet vizsgálva a térség lakásviszonyai a vízellátás tekintetében a megyei átlaghoz hasonló, 96%-uk rendelkezik vezetékes ivóvízzel. Szennyvízhálózatba azonban csak mintegy 36% kapcsolódik. A térségben már csak Laskod, Nyírkő és Nyírkércs településeken hiányzik a szennyvízhálózat. Szociális bérlakások Baktalórántházán, illetve Magy településen épültek. A legtöbb településen nincs, illetve nagyon kevés a fiatalok helyben tartásának elősegítésére szolgáló, piaci ár alatt elérhető, önkormányzati bérlakások száma. Mobiltelefon lefedettség minden szolgáltató esetében megfelelő, vezetékes telefon, szélessávú internetelés minden településen biztosított, bár a sávszélesség nem minden településen megfelelő sebességű, az előfizetők száma évről évre nő. A szolgáltatást biztosító szolgáltatók folyamatosan fejlesztik a hálózatokat, bár a kis települések esetén az előfizetők alacsonyabb száma miatt nem minden esetben kifizetődő a fejlesztés. A hulladékgyűjtés megyei szinten biztosított, minden háztartás számára lehetőség van szelektív hulladékgyűjtésre, ehhez a szolgáltató szelektív szállítást biztosít. Hulladéklerakó és feldolgozó üzem nem található a térségben. A korábban működő települési szilárdhulladék lerakók Európai Unió források felhasználásával felszámolásra kerültek. Az egészséget, életminőséget jelentősen befolyásoló környezetet vizsgálva a térség lakásviszonyai a vízellátás tekintetében a megyei átlaghoz hasonlóak, a lakások 96%-a rendelkezik vezetékes ivóvízzel. Turisztikai szempontból fontos idegenforgalmi centrum a Leveleki Tócentrum, az apagyi horgásztó, valamint a Baktalórántházi erdő és a nyírmadai jóléti tó. Baktalórántházán a Degenfeld kastély központi épületéből interaktív múzeum került kialakításra. A kastély parkja egyelőre kihasználatlan. Idegenforgalmi szempontból a települések templomai is fontos látványosságok, hiszen Laskodon és Baktalórántházán Árpád-kori templom, Nyírkő településen földvár található. Horgászturizmus szempontjából a Leveleki víztározó és az Apagyi Kenderáztató tó kiemelkedő. A jelentős mértékű erdősültség, valamint a jelenlegi birtokszerkezet kedvező a vadállomány számára, így a térségben a vadászturizmus is jelentős szerepet tölt be. Általánosságban elmondható azonban, hogy a térség idegenforgalmi adottságai – a falusi és az ökoturizmus kivételével – nem kiemelkedőek. A térség szereplői számára fontos az idegenforgalom fejlesztése, jelenleg azonban a térségben az idegenforgalomnak nincs kiépítve a megfelelő infrastruktúrája és szolgáltatói háttere. Bár több természeti és építészeti látványossággal rendelkeznek a települések, kihasználtságuk turisztikai szempontból jelenleg nem jelentős.

Az alacsony iparosodottság, a turizmus hiánya és kis népsűrűség miatt a térség környezetterhelése általánosságban alacsonynak mondható. Az alacsony népsűrűség, a térség viszonylagos fejletlensége, az alacsony fokú iparosodottság, a zsúfolt főutaktól való mentesség, valamint az, hogy a térség nem turisztikai célterület, környezeti szempontból előnyt jelent, hiszen kisebb a levegő, talaj szennyezések mértéke, valamint a zajhatások is mérsékeltek.

Kulturális erőforrások:

Az egészség, életminőség fontos szereplője a támogató helyi közösség, melynek kialakulását, megtartását nagymértékben segítik a kulturális, szabadidős intézményrendszerek, valamint közösségi rendezvények. A térségben a kulturális kínálat szegényes és egysíkú. Mozi a térségben nem működik. A mozi hiányát ellensúlyozandó több településen rendszeres gyakorisággal rendeznek filmklubot. Színház legközelebb Nyíregyházán található. Szabadtéri színház, a megyei szintársulatok közreműködésével, évente egy-két alkalommal Baktalórántházán kerül megrendezésre. A művelődési házak, közösségi terek technikai felszereltsége a kistelepüléseken alacsony, nagyobb és nívósabb rendezvények lebonyolítására szinte alkalmatlanok. Integrált közösségi szolgáltató tér Pusztadoboson, Nyírkércsen, Leveleken, Laskodon működik. Művelődési ház Apagy, Magy, Ófehértó, Baktalórántháza, Nyírmadán működik. Ófehértó –Ligettanyán a szegregátum közepén, Nyírkarászban és Baktalórántházán szegregált lakókörnyezetben a térségi gyerekesély program keretében, alacsony küszöbű szolgáltatásokat is nyújtó, közösségi ház került kialakításra.

Sportlétesítmények közül jelentősebb a leveleki, illetve a baktalórántházi sportcsarnok, valamint Baktalórántháza városban tanuszoda is működik. Labdarúgó pálya minden településen található. Műfüves kézilabdapálya Baktalórántházán, Magyon, Apagyon, Leveleken, Petneházán, illetve Nyírmadán van. Közjóléti funkciót ellátó, sportolásra is alkalmas, a Nyírerdő kezelésében lévő, állami tulajdonú erdő Baktalórántházán található. Nyírmadán (jóléti tó) és Apagyon (Kenderáztató tó) sporthorgászat célra, Leveleken (Leveleki víztározó) a horgászaton túlmenően vízi sportokra (vízisí, kenu, stb.) is alkalmas vízfelület található. Az Európai Unió előírásoknak is megfelelő közösségi játszótér minden településen található, bár jelentős részük felújításra, korszerűsítésre szorul. Lovassportokhoz szükséges létesítmény (fedett lovarda) Nyírtasson és Petneházán található. Hagyományőrző lovas íjász egyesület Magyon, míg lovassport egyesület Baktalórántházán működik. Leveleken, Nyírkércsen jól működő ifjúsági egyesület folytat civil tevékenységet. Civil szervezetként működő polgárőrség szinte minden településen van. A polgárőrseknek jelentős szerepe van a közbiztonságot veszélyeztető és bűncselekményeket megelőző tevékenységekben, mivel a térség ezen mutatói országos szinten is rosszak. A polgárőrök több településen még mindig eszközhányal küzdenek.

A térségben amatőr csoportok tevékenykednek, elsősorban a színjátszás és a tánc területén. Az elmúlt években a településeken a művelődési, közösségi házak funkcióváltása és felújítása valósult meg, valódi közösségi terek alakultak ki, ahol lehetőség nyílik a különböző korosztályok igényeinek megfelelő rendszeres sport és kulturális programok szervezésére, lebonyolítására. Ezen közösségi terek eszközfejlesztésére továbbra is szükség van. A térség mind a 15 települése szervez évi rendszerességgel kisebb-nagyobb helyi és szomszédos közösségeket megmozgató rendezvényeket (falunapok, egészségnapok, sportnapok, családi napok). A rendezvények közül kiemelkedő és hagyományokkal bír a Baktalórántházi szántóverseny és a fogathajtó verseny, nagyobb tömegeket vonzanak a városnapok Baktalórántházán és Nyírmadán.

A társadalom állapota:

A térség lakónépessége 29.484 Fő. A megyei adatokhoz hasonlóan a térséget is évek óta tartó negatív vándorlási egyenleg jellemzi. A térség településeiről elsősorban a fiatal korosztály elvándorlása jellemző. Az elvándorlás oka legtöbb esetben a nagyobb városokban rendelkezésre álló munkalehetőség, a közép –és felsőfokú intézményekben történő tanulási lehetőségek, valamint

bizonyos esetekben családi események. A népsűrűség átlagosan 74,6 Fő/km². A népsűrűség a megyei adatokhoz viszonyítva (94 km²) alacsony. A térség változatlanul fiatal-korösszetételűnek tekinthető, a lakosság öregedése, vagyis az idősek arányának növekedése a fiatalokhoz képest itt is megfigyelhető, bár az országos átlaghoz képest kisebb mértékben. A lakosság életkori megoszlását tekintve fiatalabb korösszetételű térségnek tekinthető. Kedvezőtlen azonban, hogy a születések magas száma elsősorban azokat a lakossági csoportokat érinti, amelyek esetében a legmagasabb a szegénység kockázata. A gyermekek aránya magasabb az országos átlagnál, míg országosan 100 aktív korúra 24 gyerek jut, addig a térségben 31. A nemek közötti arányok tekintetében a térségben is fokozódott a nőtöbbség. Az idősek aránya a kisebb lakosságszámú településeken magasabb a fiatal korosztályhoz képest. A térség öregedési indexe a 2021. év adatai alapján 89,49 %. Az alapfokú oktatási –nevelési intézmények tekintetében a térség megfelelően ellátott, mind infrastrukturálisan, mind humán erőforrás tekintetében. A térségben öt helyen működik bölcsőde (Petneháza, Levelek, Ófehértó, Apagy, Baktalórántháza), minibölcsőde Nyíráján, a kisgyermekellátása érdekében családi napközi működik Levelek, és Baktalórántháza településeken. Biztos Kezdet gyerekházat három település működtet (Baktalórántháza, Pusztadobos, Nyírmada). Minden településen működik állami fenntartású általános iskola és önkormányzati óvoda, míg Magyon és Baktalórántházán egy-egy egyházi fenntartású iskola is működik. Az intézmények befogadó képessége megfelelő, a gyereklétszám alakulása azonban aggodalomra ad okot. Egyre több, jellemzően a kistelepüléseken működő alapfokú oktatási, nevelési intézmény küzd létszámmhiánnyal.

A térségben egy középiskola működik, a Baktalórántházán a Vay Ádám Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium, melynek fenntartója a Földművelésügyi Minisztérium. A középiskolában szakközépiskolai képzések közül mezőgazdasági-gépész és rendszertani szakképzés folyik, melyen belül a diákok által belülről katonai fakultáció választható. A szakközépiskolai képzések közül az iskolában mezőgazdasági gazdaasszony, mezőgazdasági gépész képzés folyik. A középiskola időszakonként iskolarendszeren kívüli, felnőttképzés keretében, mezőgazdasághoz kapcsolódó képzéseket is indít (pl. aranykalászos gazda, méhészet stb.) A térségben az országosnál jóval alacsonyabb a népesség iskolai végzettsége (minden szinten: általános iskolát végzettek, érettségivel, egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya). A térségi településeket vizsgálva megállapítható, hogy – egy-egy kivételtől eltekintve – még a kedvezőtlen megyei átlagnál is alacsonyabb a népesség iskolai végzettsége.

Az iskolai végzettség ilyen irányú alakulása több problémát hordoz magában: a diplomás és középiskolai végzettséggel rendelkező réteg mérsékeltebb jelenléte azzal jár, hogy az ennél alacsonyabb végzettségűek népességben belülről aránya a megyei átlag feletti. A képzettebb rétegek egészét a kistérség nem tudja megtartani, mivel a magasabb képzettséggel rendelkezők elhelyezkedési esélyei minimálisak. Folyamatosan szükség van felzárkóztató és szakmai képzések megvalósítására, annak érdekében, hogy a térség mutatói közelebb kerüljenek a megyei és országos átlagokhoz.

A lakosság egészségügyi állapotának vonatkozásában a halálozási mutatót tekintve a térség az országos átlaghoz képest rosszabb képet mutat. A mutató mind a két nem esetén sokkal rosszabb, mint az Európai Unió átlaga, sőt az adatok alapján megállapítható, hogy mind az országos, mind a régiós, sőt a megyei átlaghoz képest is várhatóan kisebb életkort élnek és fognak megélni az emberek a HACS településein. A legjellemzőbb halálokok a térségben: szívelégtelenség, szívinfarktus, agyi érlemezés, daganatos megbetegedések, pulmonológiai eredetű okok, légzőszervi megbetegedések.

Az első helyen a keringési rendszer betegségei állnak, a halálesetek 53 %-a ezeknek következménye. Nők esetében magas az emlő és a méhnyak rosszindulatú daganatából eredő halálozás. Az esetek nagy többsége megelőzhető lenne időben történő szűrővizsgálatokon való részvétellel. A 0-18 éves korosztályt legnagyobb mértékben a túlsúlyosság, mint betegség fenyegeti, a korosztály nagy hányada egészségtelenül és rendszertelenül táplálkozik, valamint rendszeresen szinte semmit nem mozog, nem

sportol. A betegség ilyen aránya és iránya gyors beavatkozást igényel, a LEADER az ehhez kapcsolódó programok és eszközök beszerzésének támogatásában nyújt segítséget.

A térségben nincs betegszállító szolgálat, fekvőbeteg-szakellátás, 7 idősek otthonában összesen 166 férőhely áll rendelkezésre az arra rászorulóknak számára. Otthonápolás jelenleg is működik a kistérségben, a szolgáltatás azonban nem kiterjedt körű. Baktalórántháza rendelkezik mentőállomással, mindezen túl Baktalórántházán központi orvosi ügyelet is működik.

A térség minden településén működik orvosi rendelő. Az egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma a térségben kiugróan magas (2359 fő), a megyében itt a legmagasabb ez a szám (vagyis a legkedvezőtlenebb a helyzet). A házi gyermekorvosra jutó gyermek száma szintén jelentősen elmarad az országos átlagtól. Fogászat 12 településen működik, 7 településen nincs fogászati rendelő. Védőnői szolgálat minden településen van. Baktalórántházán kistérségi járóbeteg szakellátó központ működik 20 féle szakrendeléssel. Egy önkormányzati és egy egyházi fenntartású támogató szolgálat működik. A térség településein a Baktalórántházi Kistérségi Szociális Központ látja el a szociális és gyermekjóléti alapellátások feladatait. A településeken kiterjedt nevelőszülői szolgálat működik több mint 100 gyermek számára biztosítva a gyermekek családban történő nevelését. Bentlakásos idősek otthona Apagyon, Baktalórántházán, Ófehértón és Nyírmadán van. A HACS tagtelepülései közigazgatásilag 4 járási központhoz tartoznak. A kistérség települései közül a Baktalórántházi járáshoz 10 település (Baktalórántháza, Besenyőd, Laskod, Levelek, Magy, Nyírájkó, Nyírkércs, Ófehértó, Petneháza, Rohod), a Nyíregyházi Járáshoz 1 település (Apagy), a Vásárosnaményi járáshoz 2 település (Nyírmada, Pusztadobos), a Kisvárdai járáshoz 2 település (Nyírkarász, Nyírtass) tartozik.

A gazdaság helyzete:

A működő vállalkozások száma az elmúlt évtizedben jelentősen nem változott (5867 db). Az 1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma a megyében itt a legalacsonyabb, az országosan pedig a harmadik legalacsonyabb. A vállalkozók aktivitása, versenyképessége és foglalkoztatásban betöltött szerepe a megyei és országos adatokhoz viszonyítva alacsony.

Utóbbi mutatja, hogy a működő vállalkozások több mint 62%-a egyéni vállalkozás, jóval kevesebb a jogi személyiségű gazdasági társaságok száma 38%. Működő szociális szövetkezet csak Baktalórántházán van, A Baktalórántháza és Térsége Szociális Szövetkezet. A szövetkezet a megyében mezőgazdasági tevékenységek ellátására alakított szövetkezetekkel szemben, lakossági szolgáltatásokat (kerékpárjavítás -felújítás, segédeszköz javítás, kulcsmásolás, késélezés, kisebb lakatosipari munkák) nyújt Baktalórántházán. A vállalkozások körében gazdasági ágak szerint legjellemzőbb a kereskedelem, gépjárműjavítás, majd a mezőgazdaság, erdő-gazdálkodás, halászat, valamint az építőipari tevékenységek. A térség gazdaságában a mező- és erdőgazdaság lényeges szerepet tölt be, melyet az is alátámaszt, hogy a vállalkozások egy jelentős része, 3,6%-a e területen tevékenykedik (az országos átlag 3,4%). A térség gazdaságában jelentős szerepet tölt be a baromfiágazat. A Master Good cégcsoport, a térség több településén működő telephelyet (Nyírkércs –központ, Baktalórántháza –baromfitelepek, Nyírmada –Takarmánykeverő üzem, Petneháza –Baromfi feldolgozó, Nyírájkó –Trágyafeldolgozó üzem) integrált takarmánytermeléssel, baromfitenyésztéssel, keltetéssel, brojler hizlalással, és feldolgozással is foglalkozik. A cégcsoport a jövőben újabb baromfitelepeket épít. A megyei térségek közül Baktalórántházaiban a második legmagasabb az erdőművelési szint. A Baktai erdő egy része a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz tartozó természetvédelmi terület. Az állami erdők kezelését a Nyírerdő Zrt. Baktalórántházi Erdészete végzi. Baktalórántházán, Rohodon, Ófehértón és Nyírmadán fafeldolgozó üzemek működnek. Az üzemekben a helyben megtermelt akác és nyár, valamint a hazai és import fenyő feldolgozása folyik. A fából készült termékek közül nagyobb mennyiségben raklapot, kerítéslemez, oszlopokat és egyéb építőipari alapanyagot gyártanak. A térségben jelentős területeken folyik gyümölcsstermesztés, ezek között legjellemzőbb – a többségében magántulajdonban levő – alma és meggy termesztése. Az almatermés jelentős része

léalmaként kerül feldolgozásra. Gyümölcsfeldolgozó üzem Nyírmadán (léüzem), Nyírtasson (konzervüzem), illetve Apagyon zöldségfeldolgozó üzem is (csomagolás, savanyítás) található. Jelentős a takarmánynövényekkel való foglalkozás, az ipari növények közül a napraforgó és burgonya a jelentősebb. Jelentős dohánytermő területek találhatók Apagy, Besenyőd, Nyírkarász, Nyírmada településeken. Az állattenyésztés körében főként juh, sertés, szarvasmarha és baromfi tartása, értékesítése, valamint feldolgozása folyik. Ipari park Baktalórántházán található. Az ipari park ingatlanjai, üzemcsarnokai, raktárépületeinek nagy része kihasználatlan, üres.

A működő vállalkozások számát gazdasági ágak szerint vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatás jellegű ágazatokban a kereskedelem, javítás területén működő vállalkozások száma (837 db) meghaladja az e területen tevékenykedő vállalkozások megyei és országos arányát.

A népesség gazdasági aktivitására vonatkozó területi statisztikai adatok évről-évre azt mutatják, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében a regionális és az országos átlagnál is alacsonyabb a foglalkoztatási ráta, magasabb a munkanélküliség és magasabb az eltartottak aránya. A terület szűkítésével, azaz a térségre fókuszálva megállapítható, hogy az előbbieken említett trend folytatódik, tehát még alacsonyabb a foglalkoztatottak, még magasabb a munkanélküliek és még magasabb az eltartottak aránya, mint megyei szinten.

A számokat tekintve a regisztrált munkanélküliek száma száz 15-64 éves állandó lakosra vetítve 8,05%, ez az országos 2,8% és a megyei 5,1%-hoz képest igen magas. A térség ezen mutató tekintetében szinte mindig az utolsó helyek egyikét foglalta és foglalja el jelenleg is országosan. Az inaktív keresők és eltartottak aránya magasabb a térségben az országos adatoknál. Szinte minden településen 50%-nál magasabb azon aktív korú lakosok aránya, akik szociális segélyből, idény-, vagy feketemunkából, illetve egyéb rendszertelen (pl.közmunka) tartják fenn magukat. A rendelkezésre álló legfrissebb adatok szerint 2021. évben a térségben nyilvántartott álláskeresők száma 1.969 fő volt, ebből közel 50% több mint egy éve keres munkát. A munkanélküliek között magas az olyan személyek száma akik még soha nem dolgoztak, vagy több mint két éve nem volt munkájuk.

A munkanélküliek között a megyei és országos átlagot meghaladó az alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb 8 általános iskolai végzettség) aránya (59,2%). Az egészségügyi problémákból eredő, munkavállalásra vonatkozó korlátozások elsősorban azt jelentik, hogy az adott személy nem tud nehéz fizikai munkát, állómunkát, többműszakos munkát vállalni. A családi problémák hátterében legtöbb esetben kiskorú, illetve idős hozzátartozó felügyeletének ellátása áll. A munkanélküliek helyzetén átmenetileg segítséget nyújt az önkormányzatok által biztosított közmunka. A térségben jelentősebb, több száz munkavállalót foglalkoztató munkáltató nincs. Sajnos meghatározó az önkormányzatok szerepe foglalkoztatási szempontból őket követik a térség kis és középvállalkozásai. A térségben magas a megváltozott munkaképességű emberek száma. A teljes népesség átlagához viszonyítva alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, ha van szakképzettségük, az általában nem piacképes. A fentiek alapján megállapítható, hogy a térség legnagyobb problémáját még mindig a munkanélküliség, valamint a hátrányos helyzetű, leszakadó rétegek felzárkóztatása jelenti.

Népszámlálási adatok szerint a térségben 3107 fő roma származású ember él, ami a lakosság több mint 10%-át jelenti.

Megnevezés	A roma lakosság
Apagy	1,09%
Baktalórántháza	7,29%
Besenyőd	0,85%
Laskod	0,00%
Levelek	0,24%
Magy	3,63%

Nyíriákó	0,32%
Nyírkarász	0,82%
Nyírkércs	0,00%
Nyírmada	7,74%
Nyírtass	0,59%
Ófehértó	4,11%
Petneháza	1,18%
Pusztadobos	6,92%
Rohod	20,20%

A roma lakosság száma azonban településenként jelentősen eltér. A térségben a mélyszegénység, illetve a szegénység szempontjából leginkább veszélyeztetettek a három, vagy több gyermeket nevelő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű roma származású családok. A népszámlálás adatai szerint térségben a leghátrányosabb helyzetű roma lakosság aránya Baktalórántházán (7%), Rohodon (20%), Ófehértón (4%) Pusztadoboson (7%), Nyírmadán, (8%) kiugróan magas, de a roma lakosság a megoldatlan munkaerő-piaci reintegrációja és további társadalmi lemaradása miatt a térség szinte minden településén okoz kisebb-nagyobb társadalmi feszültségeket. Roma lakosság által lakott, a településektől teljesen elkülönülő szegregált lakókörnyezet Ófehértó –Ligettanyán található. A szegregátum lakónépessége közel 110 fő, melyből 98 roma származású, a 18 év alattiak száma 60fő. A szegregátum területén gyerekesély projekt keretében, alacsonyküszöbű szolgáltatásokat is nyújtó közösség ház került kialakításra, melynek fenntartása jelentős terheket ró a fenntartó önkormányzatra. Telepszerű környezet Pusztadoboson, Baktalórántházán található. A korcsoportokat tekintve a roma gyerekek aránya (23%) kétszerese az országos átlagnak. A kisebbségi önkormányzatoknak a felzárkóztatásban betöltött szerepe alacsony, költségvetési forrásaik szűkösek, viszont személyes kapcsolatrendszerük és helyismeretük kihasználható a stratégia tervezése, megvalósítása során.

7.2 SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Jó megközelíthetőség (41-es, 4-es főutak, M3 autópálya) - Erdősültség magas szintje, vadgazdálkodási - Jelentős zöltség, -gyümölcsstermelési tapasztalatok, méhészet, mezőgazdasági szakképzés - Feldolgozóipari hagyományok (fa, élelmiszer) - Népeségén belül magasabb a 14 év alattiak aránya, olcsó munkaerő - hagyományőrző civil szervezetek, mesterek, műhelyek és önkormányzatok - Nő a turisztikai szálláshelyek száma - Felhalmozott tudás pályázatok megvalósításában, korábbi pályázatokból elindított hiányzó szolgáltatások, felújításra, kiépítésre került, közösségi terek 	<ul style="list-style-type: none"> - Mezőgazdasági termékek alacsony feldolgozottsági szintje - Alacsony a KKV-k száma, a megyei és országos átlaghoz képest, versenyképesség alacsony - Együttműködő termelői, szolgáltatói csoportok hiánya - Idegenforgalom infrastruktúrája és a hozzá kapcsolódó szolgáltatói háttér, hiányos - F fiatalok folyamatos elvándorlása, alacsony iskolázottsági szint, magas a munkanélküliek száma, Kistelepüléseken előregedő társadalom, romák, hátrányos helyzetűek társadalmi lemaradása - A működő civil szervezetek száma alacsony - Szegényes kulturális kínálat, közösségi terek nincsenek programokkal megtöltve,

	kihalófélben lévő hagyományok, mesterségek - okos(falvak) megoldások hiánya
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - EU-s források rendelkezésre állása különösen a vállalkozás-fejlesztés területén - A szociális gazdaság erősödhet társadalmi vállalkozások létrehozása, fejlesztése által - hátrányos helyzetűek, különösen a roma lakosság részére biztosított szolgáltatások, programok során szerzett tapasztalatok, szakemberek - Természetvédelmi és erdőterületek jelentőségének felértékelődése - A térségben fellelhető épített és szellemi örökség magában hordozza a turisztikai célú felhasználás lehetőségét a térségi marketing erősítése által megnövekedhet a térség vonzereje - befektetésre alkalmas területek - okos megoldások a szolgáltatások és közösségfejlesztés területen 	<ul style="list-style-type: none"> - Folyamatosan növekvő verseny a termékek és szolgáltatások piacán - energiaárak emelkedése - Szakképzett és magasabb iskolázottsági szintű lakosság elvándorlása, szakképzett munkaerő hiánya, szomszédos fejlettebb, megyei rangú városok nagyméretű multinacionális cégek megtelepülése „elszívó” hatása nő - Csökkenő befektetői és turisztikai érdeklődés a térség iránt - Roma társadalom felzárkóztatásának lassulása, elmaradása - Kistelepülések elöregedése, elnéptelenedése - A térségen belüli társadalmi és területi különbségek növekedése (térségközpont-kistelepülés)

SWOT elemzés

A térség alapvetően fejlesztő stratégiát kíván követni: a gyengeségek lehetőségek általi fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, mivel a SWOT során azonosított erősségek önmagukban nem elegendőek ahhoz, hogy a térséget jellemző gazdasági és társadalmi problémákra megoldási alapként szolgáljanak. Amennyiben a gyengeségek nem kerülnek fejlesztésre, a térség felzárkózása is bizonytalanra válhat.

Az akcióterület alapvetően a gazdaság alacsony versenyképessége, illetve a lakosságot jellemző szociális és kulturális hátrányok miatt szorul beavatkozásra. Bár a térség gazdasága hagyományosan a mezőgazdasági termelésre alapozódik, a modernizáció folyamán az elaprózott birtokszerkezet és az elavult technológiák, valamint a termékfeldolgozás és a termelők közötti együttműködés hiánya miatt ma igen alacsony versenyképességgel bír. A nem mezőgazdasági szektorokban alacsony mind a nagyvállalatok, mind a – lakosság részére reális munkaerő-piaci integrációt nyújtani képes – kisvállalkozások száma is. A turisztikai szektorban hiába van jelentős potenciál, az idegenforgalom infrastruktúrája – ide értve a szálláshelyeket, turisztikai desztinációkat és az úthálózatot is –, illetve a kapcsolódó szolgáltatói háttér nagyon alacsony szintje és színvonala miatt beavatkozás nélkül nem várható komolyabb növekedés. E gyengeségeket figyelembe véve a gazdaság területén elsősorban a kis- és középvállalkozások fejlesztése, ezáltal a foglalkoztatás bővítése, valamint a komoly potenciállal bíró turizmus fejlesztése kell, hogy a fejlesztési stratégia középpontjában álljon.

A gazdasági problémákkal szorosan összefüggő társadalmi problémák között a munkalehetőségek hiánya miatt a fiatalok elvándorlása, ezáltal a társadalom fokozatos elöregedése, a települések

elnéptelenedése figyelhető meg. A térségben élők az alacsony iskolázottsági szint, illetve a többgenerációs munkanélküliség miatt még a meglévő munkahelyeket sem tudják betölteni. A kulturális lehetőségek hiánya, a helyi közösségek gyenge szervezethez, a civil társadalom fejletlensége miatt a települések vonzóereje tovább csökken. A települési önkormányzatok számára komoly feladat a segélyezettek eltartása, illetve a térség egésze számára a hátrányos helyzetű emberek igényeihez és szükségleteihez illesztett szolgáltatások biztosítása. A stratégia másik pillére tehát a társadalmi problémák megoldására, enyhítésére, a rendelkezésre álló lehetőségek által történő fejlesztése kell, hogy legyen, ezáltal elkerülhetővé válik a lakosság további leszakadása, a társadalmi feszültségek erősödése. A társadalom versenyképességének növekedése a gazdasági versenyképességre is ösztönző hatással van: a két átfogó fejlesztési cél szoros összefüggésben kezelendő a specifikus célok, valamint a stratégia megvalósítása során.

Sem a gazdasági elmaradottság, sem a társadalmi problémák nem kezelhetők külső, elsősorban pályázati források nélkül, mivel a térségben nem állnak rendelkezésre olyan saját erőforrások, amelyek ezt lehetővé tennék. A 2023-2027-as időszakban a vállalkozások-fejlesztése (különösen a kkv-k fejlesztése) a legfontosabb feladat, hiszen ezek a gazdasági szereplők biztosítják a térség foglalkoztatásának jelentős részét. Kiemelt feladat a foglalkoztatási mutatók javításához kapcsolódó egészségügyi, szociális és egyéb humánszolgáltatások körülményeinek fejlesztés. A térségben az utóbbi években jelentős fejlesztéseken esett át az infokommunikációs hálózat, azonban az ehhez kapcsolható okos megoldások hiányoznak, még példa jelleggel sincs, egyik településen sem ilyen jellegű fejlesztés. A természetvédelmi területek és az épített örökség jelentőségének felértékelődése, a jó minőségű mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése is olyan lehetőségek, amelyeket a stratégia gazdaság-fejlesztésre irányuló célrendszere megfelelő források rendelkezésre állása esetén ki tud használni. Fontos a helyi identitás növelése, valamint a helyi hagyományok megőrzése a következő generációk számára. A COVID-19 és a gazdasági válság ezen a területen éreztette legjobban hatását, elmaradtak a helyi identitás és a hagyományok megőrzéséhez kapcsolódó, személyes találkozásokra épülő programok, rendezvények, az ezek felelevenítésére, újraindítására irányuló kezdeményezéseket kiemelten kell kezelni.

8. A stratégia beavatkozási logikája

8.1 A stratégia jövőképe

Legfontosabb célkitűzésünk a térségben élő lakosság életminőségének javítása, a térségből történő elvándorlás megállítása, élhető térség létrehozása. A fejlesztési stratégia tervezése és megvalósítása során továbbra is célunk, hogy Európai Unió és Hazai fejlesztési források bevonásával a településeink gazdasági, társadalmi statisztikai mutatói tíz év alatt közelítsék meg, vagy akár érik el legalább a megyei mutatók értékeit.

8.2 A stratégia célhierarchiája

Átfogó cél:

- Stabilabb mikrovállalkozási szféra létrehozása, fenntartása
- A térségben élők életminőségének javításával, helyi közösségek aktivizálásával egy élhetőbb térség kialakítása

A legfontosabb specifikus célok:

- a vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- a vidéki térségekben a lakosság számára elérhető helyi humán közszolgáltatások fejlesztése

- a vidéki térség, mint lakóhely erősítése; közösségi élet, közösségi tevékenységek, közterek, közösségi terek fejlesztése, természeti, épített és kulturális örökség, hagyományok, kultúra megőrzése

8.3 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége
Létrehozott munkahelyek száma	A fejlesztés eredményeképpen újonnan felvételre kerülő munkavállalóval(kkal) nő a kedvezményezett által foglalkoztatottak létszáma, vagy induló vállalkozó esetében önfoglalkoztatóvá válás	felvett fő száma
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósuló rendezvények száma	db
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

1) Az intézkedés megnevezése:

Vállalkozások fejlesztésének támogatása

2) Specifikus cél:

a vidéki térségekben a mikro- vállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;

3) Indoklás, alátámasztás:

A térségben az országos és megyei átlaghoz képest is elmarad a mikro-vállalkozások száma. A működő gazdasági szervezetek által előállított termékek és szolgáltatások versenyképessége alacsony. A vállalkozások számára rendelkezésre álló technológia a legtöbb esetben elavult, nem energia hatékony. A legtöbb mikro-vállalkozás számára kisléptékű fejlesztés is elégséges ahhoz, hogy az általa előállított termék hozzáadott értékének növelésével, vagy szolgáltatásfejlesztéssel új piacot szerezzen és így új munkahelyet, munkahelyeket hozzon létre. A működő mikro- és kisvállalkozásoknál marketingtevékenység nincs, vagy minimálisak az erre a célra fordított költségek.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- A mikro -vállalkozás tevékenységének végzését szolgáló székhely, vagy telephely és a kapcsolódó új épületek építmények építési, vagy meglévő felújítási, átalakítási, korszerűsítési, bővítési beruházásai, akadálymentesítés.
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása a projekt által érintett épület(ek), építmény(ek) tekintetében (fűtési/hűtési energiaigény, használati melegvíz igény, villamos energia

igény részbeni vagy teljes kielégítése megújuló energiaforrásból, napkollektorok alkalmazása, napelemes rendszer kialakítása stb.)

- A mikrovállalkozás tevékenységét közvetlenül szolgáló új eszköz, gép beszerzése, ideértve a tehergépjárművet, valamint az erő-és munkagép beszerzését legfeljebb 83 kW teljesítményig.
- Telephelyhez kapcsolódó kisléptékű infrastruktúra fejlesztés
- Biztonságtechnikai beruházások megvalósítása A mikro-vállalkozás tevékenységét közvetlenül szolgáló székelyén, vagy telephelyén biztonságtechnikai beruházások (kamerarendszer, riasztó, távfelügyelet kiépítése stb.), kapcsolódó eszközbeszerzések.
- Marketingtevékenységek végrehajtása A vállalkozás tevékenységéhez kapcsolódó offline és online marketingeszközök igénybevétele.
- Szoftverek beszerzése A támogatás keretében beszerzésre kerülő eszközökhöz, gépekhez, berendezésekhez kapcsolódó szoftverek beszerzése.
- Tájékoztatás és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése (A LEADER program által finanszírozott tevékenységek és intézkedések esetében többlet technikai követelmény a LEADER-logó kötelező kihelyezése a fejlesztés helyszínén)
- Általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek: projekt-előkészítés, terület-előkészítés (kizárólag építési tevékenységek esetén), műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele, projektmenedzsment, közbeszerzési eljárások lefolytatása

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Gépjárműbeszerzés, kivétel az erő-és munkagép beszerzését legfeljebb 83 kW teljesítményig.
- Élő állat vásárlás
- Mobiltelefon beszerzése
- Használt árucikkek beszerzése
- Saját teljesítés
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai, mezőgazdasági tevékenység fejlesztése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lakófunkciót betöltő épület/épületrész, nem a támogatást igénylő tevékenységéhez kapcsolódó épület/épületrész és/vagy építmény építése, felújítása, bővítése, korszerűsítése
- Ingatlan vásárlás
- Képzések szervezése, megtartása
- Rendezvények
- Lágyszárú növények beszerzése telepítése, élőállat és tenyészállat beszerzése,
- Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

- Az intézkedés kiegészíti a KAP prioritásait, mivel támogatást biztosít a nem mezőgazdasági vállalkozók, nem Annex I. terméfeldolgozásához és egyéb szolgáltatásainak fejlesztéséhez, mely alól kivételt képez a mezőgazdasági vállalkozók kisléptékű nem mezőgazdasági célú turisztikai jellegű fejlesztése. A GINOP Plusz-1.2.1-21 A mikro-, kis- és középvállalkozások modern üzleti és termelési kihívásokhoz való alkalmazkodását segítő fejlesztések támogatása intézkedés a minimum foglalkoztatott létszámot 3 főben határozza meg és meghatározza a minimum 1 teljes üzleti év meglétét, az eszközbeszerzést 10%-ban, míg az ingatlanberuházást 70%-ban határozza meg a teljes támogatás arányához viszonyítva. A GINOP Plusz-1.2.2-22 Magyar Falu Vállalkozás-újraindítási Program keretében szintén csak egy teljes lezárt üzleti évvel rendelkező pályázók vehetnek részt, valamint előírás az utolsó évben fennálló 1 fő átlagos statisztikai létszám. A Magyar Falu program egyéb vállalkozásokat célzó intézkedései közül a Kisboltok Támogatása nevű

csak 2000 fő alatti településeken működő, élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi tevékenységet támogat. A TOP forrásokból Szabolcs -Szatmár -Bereg megyében az önkormányzati fejlesztések részesülnek támogatásban.

- HFS Intézkedések közötti lehatárolás
A HACS által tervezett intézkedések közül egy vonatkozik a térség vállalkozásai számára, az intézkedések célcsoportja és a pályázói kör elkülönül, így a később megjelenő pályázati felhívások között nem várható átfedés.
- Az intézkedésből nem támogatható olyan fejlesztés, amely hatályos támogatói okirattal rendelkezik - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – az intézkedésre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha az intézkedésre benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. Erről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia kell.

7) A jogosultak köre:

Mikrovállalkozásnak minősülő vállalkozások

- Korlátolt Felelősségű Társaság (113)
- Betéti Társaság (117)
- Szociális Szövetkezet (121)
- Egyéb szövetkezet (129)
- Egyéni cég (228)
- Egyéni Vállalkozó (231)
- Adószámmal nem rendelkező magánszemély (induló vállalkozás esetén)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Kiválasztási kritériumok

- Projektterv minősége
- HACS együttműködés: A támogatást igénylő vagy képviselője, munkavállalója hozzájárulása a HACS munkájához (projekt adatlap beküldése, részvétel HACS által szervezett rendezvényen, tervezett fejlesztés személyes egyeztetése a HACS irodával)
- Népszerűsítés: A projekt és eredményeinek népszerűsítése (online, offline formában, rendezvényeken)
- Foglalkoztatás: foglalkoztatottak számának fenntartása, vagy nettó növelése
- Helyi gazdaság élénkítése: A támogatást igénylő a HACS illetékességi területén telephellyel, székhellyel rendelkező kereskedőtől szerez be eszközöket, szolgáltatóktól vásárol szolgáltatást
- Együttműködés: a Támogatást igénylő a projekt megvalósítása során együttműködik a HACS illetékességi területén működő vállalkozással/civil szervezettel/önkormányzattal

9) Tervezett forrás:

a) az intézkedésre allokált forrás

340.000.000 Ft

b) a támogatás intenzitását;

A támogatás maximális mértéke 65%

c) a projektméret korlátait;

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:
minimum 1.000.00 Ft, maximum 10.000.000 Ft

d) a támogatás módja

Hagyományos költségelszámolás.

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2025. I. félév – 2027. II. félév

11) Kimeneti indikátorok:

Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma (db)

Létrehozott munkahelyek száma (db)

1) Az intézkedés megnevezése:

Közösségi célú civil fejlesztések

2) Specifikus cél:

A vidéki térség, mint lakóhely erősítése; közösségi élet, közösségi tevékenységek, közterek, közösségi terek fejlesztése, természeti, épített és kulturális örökség, hagyományok, kultúra megőrzése

3) Indoklás, alátámasztás:

A térségben alacsony a működő civil szervezetek száma. A települések lakosságának megtartásában, életminőség, hagyományőrzésben, helyi kulturális és épített örökség megőrzésében, sport – és egészséges életmód fejlesztésében, közbiztonság javításában jelentős szerepet vállaló civil szervezeteket, egyházakat meg kell erősíteni, elő kell segíteni újabb civil szervezetek létrehozását. A civil szervezetek és egyházak forráshiánnyal küzdenek, a működés mellett még kisléptékű fejlesztésekre sincs lehetőségük. A térség minden településén működik bejegyzett egyházi szervezet. Az egyházak közösségépítő és lakosságmegtartó szerepe a településeken kiemelkedő. Az egyházak hitéleti tevékenységéhez kapcsolódó infrastrukturális háttér fejlesztésre szorul. A civil szervezetek és egyházak tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó kisléptékű infrastrukturális fejlesztéseket, valamint a tevékenységükhöz közvetlenül kapcsolódó eszközbeszerzéseket támogatni szükséges.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- a civil szervezet székhelyén, telephelyén, közösségi terek, épületek, helyiségek építése, kialakítása, átalakítása, korszerűsítése, felújítása, bővítése, akadálymentesítés
- templom/parókia épületeinek belső felújítási, korszerűsítési, bővítési munkálatai
- parókia, templom közvetlen környezetének (park, udvar, kapcsolódó épületek, építmények) felújítása, megújítása
- Az egyház, civil szervezet székhelyén, telephelyén a közösségi tevékenységét szolgáló építmények (filagória, kemence, esőbeálló stb.) építése, felújítása, eszközök (kerékpártartó, játszótéri eszköz, telepített sporteszköz stb.) telepítése
- A civil szervezetek, egyházak tevékenységét közvetlenül szolgáló eszközök beszerzése
- A civil szervezet, egyház székhelyén, telephelyén belüli kisléptékű infrastruktúra fejlesztés
- A civil szervezet, egyház tulajdonában lévő ingatlan épületeinek energetikai fejlesztése, megújuló energia felhasználásához kapcsolódó beruházások

- Biztonságtechnikai beruházások megvalósítása A civil szervezet, egyház tevékenységét közvetlenül szolgáló székhelyén, vagy telephelyén biztonságtechnikai beruházások (kamerarendszer, riasztó, távfelügyelet kiépítése stb.), kapcsolódó eszközbeszerzések.
- Marketingtevékenységek végrehajtása A szervezet közösségfejlesztő tevékenységéhez, szolgáltatásaihoz kapcsolódó, offline és online marketingeszközök igénybevétele.
- Szoftverek beszerzése.
- Tájékoztatás és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése (A LEADER program által finanszírozott tevékenységek és intézkedések esetében többlet technikai követelmény a LEADER-logó kötelező kihelyezése a fejlesztés helyszínén).
- Általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek: projekt-előkészítés, terület-előkészítés (kizárólag építési tevékenységek esetén), műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele, projektmenedzsment, közbeszerzési eljárások lefolytatása.

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Gépjárműbeszerzés
- Élő állat vásárlás
- Mobiltelefon beszerzése
- Használt árucikkek beszerzése
- Saját teljesítés
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lakófunkciót betöltő épület/épületrész, nem a támogatást igénylő tevékenységéhez kapcsolódó épület/épületrész és/vagy építmény építése, felújítása, átalakítása, bővítése, korszerűsítése
- Ingatlan vásárlás
- Képzések szervezése, megtartása
- rendezvény
- Lágyszárú növények beszerzése telepítése, élőállat és tenyészállat beszerzése,
- Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- temető közfunkcióhoz kapcsolódó beruházások, eszközbeszerzések
- kondipark létrehozása, már meglévők fejlesztése és/vagy eszközbeszerzése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

- RD43_Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken: a beavatkozás önkormányzatok számára is biztosít támogatási lehetőséget. Jelen intézkedésből önkormányzati fejlesztés, temető beruházás nem támogatható, energetikai korszerűsítés önállóan nem támogatható, gépjárműbeszerzés nem támogatható. A közösségi funkciót ellátó terek esetében a beavatkozás legalább 3 különféle közösségi funkciót ír elő, míg jelen intézkedés esetén ez nem releváns. Az intézkedés kiegészítő jelleggel bír egyéb a civil szervezetek és egyházak számára a 2021-2027 időszakban rendelkezésre álló ESZA típusú fejlesztésekhez, hozzájárul azok infrastrukturális körülményeinek és eszközszükségleteinek kielégítéséhez.
- HFS Intézkedések közötti lehatárolás
- A HACS által tervezett intézkedések közül egy vonatkozik a térség civil szervezetei, egyházai számára, az intézkedések célcsoportja és a pályázói kör elkülönül, így a később megjelenő pályázati felhívások között nem várható átfedés.

- Az intézkedésből nem támogatható olyan fejlesztés, amely hatályos támogatói okirattal rendelkezik - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – az intézkedésre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha az intézkedésre benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. Erről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia kell.

7) A jogosultak köre:

- Civil szervezetek – Egyesület, Alapítvány, Szövetség
(ide nem értve a szakszervezetet és a pártot)
- Egyházak

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Kiválasztási kritériumok

- Projektterv minősége
- HACS együttműködés: A támogatást igénylő vagy képviselője, munkavállalója hozzájárulása a HACS munkájához (projekt adatlap beküldése, részvétel HACS által szervezett rendezvényen, tervezett fejlesztés személyes egyeztetése a HACS irodával)
- Népszerűsítés: A projekt és eredményeinek népszerűsítése (online, offline formában, rendezvényeken)
- Helyi gazdaság élénkítése: A támogatást igénylő a HACS illetékességi területén telephellyel, székhellyel rendelkező kereskedőtől szerez be eszközöket, szolgáltatóktól vásárol szolgáltatást
- Együttműködés: a Támogatást igénylő a projekt megvalósítása során együttműködik a HACS illetékességi területén működő vállalkozással, egyházzal, civil szervezettel vagy önkormányzattal

9) Tervezett forrás:

e) az intézkedésre allokált forrás

85.000.000 Ft

f) a támogatás intenzitását;

A támogatás maximális mértéke 65%

g) a projektméret korlátait;

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:
minimum 1.000.00 Ft, maximum 5.000.000 Ft

h) a támogatás módja

Hagyományos költségelszámolás.

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2025. I. félév – 2027. II. félév

11) Kimeneti indikátorok:

Fejlesztéssel érintett civil szervezetek száma (db)

Fejlesztéssel érintett egyházak száma (db)

1) Az intézkedés megnevezése:

Humánszolgáltatások fejlesztése

2) Specifikus cél:

- A vidéki térségekben a lakosság számára elérhető helyi humán közszolgáltatások fejlesztése
- A vidéki térség, mint lakóhely erősítése; közösségi élet, közösségi tevékenységek, közterek, közösségi terek fejlesztése, természeti, épített és kulturális örökség, hagyományok, kultúra megőrzése

3) Indoklás, alátámasztás:

Kistelepülések esetén elő kell segíteni közösségi terek kialakítását, építését, felújítását, eszközfejlesztését a fiatalok helyben tartásának érdekében. A lakosság számára elérhető humán jellegű közszolgáltatásokat (egészségügy, oktatás, szociális ellátás, étkeztetés, tanodák, biztos kezdet gyerekházak, segítő házak, közösségi házak, egyéb közösségi terek) és azok helyszíneit fenn kell tartani és fejleszteni szükséges. A szegregátumokban, telepszerű környezetben élők életkörülményeit javító, a lakókörnyezetben, illetve ahhoz közel lévő, alacsony küszöbű szolgáltatásokat (egészségügyi ellátás, tisztálkodási feltételek, mosási lehetőség, főzési lehetőség stb. biztosítása) fejleszteni, javítani szükséges.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- település közterületi közösségi tereinek kialakítása, felújítása, átalakítása, bővítése, akadálymentesítés
- település közterületi közösségi tereinek fejlesztéséhez kapcsolódó eszközbeszerzések
- az önkormányzatok humánszolgáltatásainak helyszínéül szolgáló épületek, helyiségek kialakítása, átalakítása, korszerűsítése, felújítása, bővítése, akadálymentesítés
- A humánszolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközök beszerzése
- helyi értéktárak, tájházak kialakítása, felújítása, átalakítása, bővítése
- önkormányzatok által működtetett turisztikai szolgáltatásokhoz, tevékenységhez kapcsolódó fejlesztések
- temetkezési helyekhez kapcsolódó beruházások, temetkezési helyek közvetlen környezetének megújítása, eszközbeszerzések
- Szolgáltatási helyek fejlesztéséhez kapcsolódó energia hatékonyságot javító infrastrukturális beruházások, eszközbeszerzések (pl. fűtéskorszerűsítés, nyílászáró csere megújuló energia stb.)
- Az önkormányzat humánszolgáltatási tevékenységét közvetlenül szolgáló telephelyek, egyéb épületek, helyiségek biztonságtechnikai beruházásai (kamerarendszer, riasztó, távfelügyelet, kerítés kiépítése stb.) kapcsolódó eszközbeszerzések
- a szolgáltatások népszerűsítéséhez kapcsolódó marketing tevékenység offline és online marketingeszközök alkalmazása
- Szoftverek beszerzése
- Tájékoztatás és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése (A LEADER program által finanszírozott tevékenységek és intézkedések esetében többlet technikai követelmény a LEADER-logó kötelező kihelyezése a fejlesztés helyszínén)
- Általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek: projekt-előkészítés, terület-előkészítés (kizárólag építési tevékenységek esetén),

műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele, projektmenedzsment, közbeszerzési eljárások lefolytatása

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Gépjárműbeszerzés
- Élő állat vásárlás
- Mobiltelefon beszerzése
- Használt eszközök beszerzése
- Saját teljesítés
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lakófunkciót betöltő épület/épületrész, nem a támogatást igénylő tevékenységéhez kapcsolódó épület/épületrész és/vagy építmény építése, felújítása, bővítése, korszerűsítése
- Ingatlan vásárlás
- Képzések szervezése, megtartása
- Lágyszárú növények beszerzése telepítése, élőállat és tenyészállat beszerzése,
- Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- temetőhöz kapcsolódó beruházások, eszközbeszerzések
- kondipark létrehozása, már meglévők fejlesztése és/vagy eszközbeszerzése
- falu- és tanyagondnoki szolgálat fejlesztése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

- RD43_Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistélepüléseken: a beavatkozás egyéb szervezetek számára is biztosít támogatási lehetőséget. Jelen intézkedésből önkormányzati fejlesztésen kívül egyéb nem támogatható, különösen temető beruházás, támogatható, önálló energetikai korszerűsítés, gépjárműbeszerzés nem támogatható. A közösségi funkciót ellátó terek esetében a beavatkozás legalább 3 különféle közösségi funkciót ír elő, míg jelen intézkedés esetén ez nem releváns.

Az intézkedés kiegészítő jelleggel bír egyéb az önkormányzatok számára a 2021-2027 időszakban rendelkezésre álló ESZA (EFOP PLUSZ, TOP-PLUSZ) és ERFA (Magyar Falu Program, TOP PLUSZ) típusú fejlesztésekhez, hozzájárul azok infrastrukturális körülményeinek és eszközszükségeinek kielégítéséhez.

- HFS Intézkedések közötti lehatárolás
A HACS által tervezett intézkedések közül egy vonatkozik az önkormányzatok és társulásai számára, az intézkedések célcsoportja és a pályázói kör elkülönül, így a később megjelenő pályázati felhívások között nem várható átfedés.
- Az intézkedésből nem támogatható olyan fejlesztés, amely hatályos támogatói okirattal rendelkezik - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – az intézkedésre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha az intézkedésre benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. Erről a támogatást igénylőnek nyilatkoznia kell.

7) A jogosultak köre:

- Önkormányzat
- Önkormányzatok társulása

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Kiválasztási kritériumok

- Projektterv minősége
- HACS együttműködés: Az önkormányzat, vagy képviselője hozzájárul a HACS munkájához (projekt adatlap beküldése, részvétel HACS által szervezett rendezvényen, tervezett fejlesztés személyes egyeztetése a HACS irodával)
- Népszerűsítés: A projekt és eredményeinek népszerűsítése (online, offline formában, rendezvényeken)
- Helyi gazdaság élénkítése: A támogatást igénylő a HACS illetékességi területén telephellyel, székhellyel rendelkező kereskedőtől szerez be eszközöket, szolgáltatóktól vásárol szolgáltatást
- Együttműködés: a Támogatást igénylő a projekt megvalósítása során együttműködik a HACS illetékességi területén működő vállalkozással, egyházzal, civil szervezettel vagy egyéb önkormányzattal, önkormányzati társulással

9) Tervezett forrás:

i) az intézkedésre allokált forrás

90.000.000 Ft

j) a támogatás intenzitását;

A támogatás maximális mértéke

- közfeladathoz kapcsolódó fejlesztések 95%
- alapinfrastruktúra fejlesztés 95 %
- egyéb az előbbiekre nem sorolható fejlesztés 65 %

k) a projektméret korlátait;

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:
minimum 1.000.00 Ft, maximum 10.000.000 Ft

l) a támogatás módja

Hagyományos költségelszámolás.

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2025. I. félév – 2027. II. félév

11) Kimeneti indikátorok:

Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma (db)

1) Az intézkedés megnevezése:

Települések és kisközösségek értékeit bemutató rendezvények

2) Specifikus cél:

- A vidéki térség, mint lakóhely erősítése; közösségi élet, közösségi tevékenységek, közterek, közösségi terek fejlesztése, természeti, épített és kulturális örökség, hagyományok, kultúra megőrzése

3) Indoklás, alátámasztás:

A térség népessége – különösen a kistelepüléseken – folyamatosan csökken. A csökkenés legfőbb oka az elvándorlás. A kistelepülések lakosságmegtartó képességét negatívan befolyásolja az életminőséget javító programok, projektek hiánya is. A térségi hagyományok (kézművesség, gasztronómia, amatőr művészeti csoportok) őrzése veszélyben van, a probléma a 24. órában jár. Az életminőség javítása érdekében szervezett közösségi rendezvényeket, melyeket a szabadidő, sport, egészséges életmódra nevelés, esélyegyenlőség, környezettudatosság, hagyományőrzés és innováció területén szerveznek, támogatni szükséges. A HACs területén hagyományokkal rendelkező, partnerségre épülő térségi rendezvények támogatása (Fesztiválok, városnapok, vidékfejlesztési napok, szántóverseny) szintén fontos.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

- Városi hatókörű rendezvény megvalósítása
- Települési hatókörű rendezvény megvalósítása
- Kisközösségi rendezvény megvalósítása
- a rendezvények népszerűsítéséhez kapcsolódó marketing tevékenység offline és online marketingeszközök alkalmazása
- a rendezvények megvalósításához közvetlenül kapcsolódó eszközbeszerzések
- Tájékoztatás és nyilvánossággal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése (A LEADER program által finanszírozott tevékenységek és intézkedések esetében többlet technikai követelmény a LEADER-logó kötelező kihelyezése a rendezvény helyszínén)
- Általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek általános költségekhez kapcsolódó tevékenységek: projekt-előkészítés, terület-előkészítés (kizárólag építési tevékenységek esetén), műszaki ellenőri szolgáltatás igénybevétele, projektmenedzsment, közbeszerzési eljárások lefolytatása

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Gépjárműbeszerzés
- vendég előadó útiköltsége, szállás díja
- kizárólag egy gazdasági társaság érdekeinek és termékeinek bemutatását célzó termékbemutató, rendezvény
- Élő állat vásárlás
- Mobiltelefon beszerzése
- Használt eszközök beszerzése
- Saját teljesítés
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Képzések szervezése, megtartása
- Lágyszárú növények beszerzése telepítése, élőállat és tenyészállat beszerzése,
- Lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok, pirotechnikai eszközök beszerzése
- pirotechnikai szolgáltatások

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

- Az intézkedésben önállóan rendezvényen kívül szoft és egyéb elem tevékenység nem támogatható, ilyen jellegű támogatás nem érhető el egyéb EU-s forrásokból.
Az intézkedés kiegészítő jelleggel bír a civil szervezetek és önkormányzatok számára a 2021-2027 időszakban rendelkezésre állóberuházás jellegű fejlesztések esetén, hozzájárul az azokban fejlesztésre, kialakítása kerülő szolgáltatások, előállított termékek népszerűsítéséhez.
- HFS Intézkedések közötti lehatárolás
A HACS által tervezett intézkedések közül egy vonatkozik rendezvények megvalósítására, így a később megjelenő pályázati felhívások között nem várható átfedés.
- Az intézkedésből nem támogatható olyan rendezvény, amely hatályos támogatói okirattal rendelkezik - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – az intézkedésre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon rendezvény tekintetében.

7) A jogosultak köre:

- Önkormányzat
- Önkormányzatok társulása
- Civil szervezetek - Egyesület, Alapítvány, Szövetség (Ide nem értve a szakszervezetet és a pártot)- az érintett település támogató nyilatkozatával

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

Kiválasztási kritériumok

- Rendezvényterv és szakmai program minősége
- a rendezvényeken helyi és/vagy térségi értékek, hagyományok, kultúra, közvetítése
- a rendezvény népszerűsítése
- helyi termékek, szolgáltatások előnyben részesítése
- HACS együttműködés: a pályázó, annak képviselője vagy munkavállalója részt vett a HFS elkészítésében, megvalósításában projektgyűjtő adatlap beküldésével, a tervezett rendezvény személyes egyeztetésével, vagy a pályázat beküldése előtt megtartásra került fórumon részt vett

9) Tervezett forrás:

m) az intézkedésre allokált forrás

35.000.000 Ft

n) a támogatás intenzitását;

A támogatás maximális mértéke 95%

o) a projektméret korlátait;

Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás összege:

- Városi szintű rendezvény esetén minimum 3.000.000 Ft, maximum 5.000.000 Ft
- Települési szintű rendezvény esetén minimum 500.000 Ft, maximum 1.500.000 Ft
- Kisközösségi rendezvény esetén minimum 300.000 Ft, maximum 500.000 Ft

p) a támogatás módja

Hagyományos költségelszámolás.

10) A megvalósítás tervezett időintervalluma:

2024. I. félév – 2027. II. félév

11) Kimeneti indikátorok:

Városi hatókörű rendezvények száma 2 db

Települési szintű rendezvények száma 12 db

Kisközösségi rendezvények száma 14 db

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

A Közép-Nyírségi térségben (mely térségbe tartoznak a szomszédos HACS-ok települései) előállított helyi termékek előállítását követő értékesítési csatornák a vállalkozók számára szűk keresztmetszetűek, a termékek alacsony számban kapcsolódnak rövid értékesítési láncokba, hiányzik a termékekhez kapcsolódó online és offline marketing, a termékek megjelenítésére alkalmas rendezvények, eszközök (csomagolás, szállítás, raktározás, stb.), valamint a tevékenységet segítő szakértők. A turisztikai lehetőségei kiaknázatlanok. Az idegenforgalom infrastruktúrája és a hozzá kapcsolódó szolgáltatói háttér kiépítetlen, hiányos. A meglévő szálláshelyek fejlesztésre szorulnak. A turisztikai szolgáltatásokhoz kapcsolódó marketing tevékenység színvonala alacsony. A szolgáltatók önállóan forrás és szakmai segítség nélkül nem alkalmaznak marketing eszközöket, nem működnek együtt. A szolgáltatók mérete és a gazdaságosság miatt közös turisztikai termékcsomagokat, valamint együttműködésekkel kell létrehozni a szolgáltatások és termékek előállítása, népszerűsítése, raktározása, értékesítése, szállítása területen. A térségben egy településen sincs közfeladathoz, vagy közösségi tevékenységhez kapcsolódó környezetbarát, személyek, vagy termékek szállítására alkalmas elektromos jármű (e-kerékpár, e-teherautó, e-mopedautó, e-minibusz, stb.). Az önkormányzatok, egyházak, civilek és intézményeik a közétkeztetési, idősgondozási, településüzemeltetési feladataikat magas környezetterheléssel járó dízel, vagy benzin üzemű gépjárművekkel oldják meg nap mint nap. Szükség lenne ezen a területen a térségben innovatív eszközök beszerzésére, valamint a hozzá kapcsolódó infrastruktúra kiépítésére, akár közös projektben együttműködve szemléltető jelleggel is.

Az együttműködés tervezett tématerületei:

- Helyi termékek piacra jutását segítő eszközbeszerzések, építési beruházások (közös használatú csomagolóeszközök, szállítóeszközök, anyagmozgató eszközök, raktározáshoz kapcsolódó eszközök, bemutató-értékesítési helyek kialakítása, átalakítása, fejlesztése) 20.000.000 Ft
- Helyi termékek és szolgáltatások piacra jutását segítő közös online és offline marketingeszközök alkalmazása, azok népszerűsítését, valamint turisztikát, hagyományőrzést szolgáló rendezvények – 15.000.000 Ft
- A térségben elektromobilitási fejlesztések (e-töltőpontok, e-közlekedési eszközök - kerékpárok, e-teherautók -beszerzése közösséget szolgáló tevékenységekhez) 20.000.000 Ft

9.3 Kommunikációs terv

- 1) a célcsoport(ok) meghatározása;

Elsődleges célcsoport: Szervezeten belüli célcsoportok (egyesület közgyűlése, elnökség, tervezői koordinátor csoport, tematikus munkacsoportok). Szervezeten kívüli célcsoportok (térségi vállalkozások, térségi civil szervezetek, térségi egyházak, térségi önkormányzatok)

Másodlagos célcsoport: Elektronikus és nyomtatott média, lakosság

2) a kommunikációs eszközök, tevékenységek típusainak bemutatása

Egységes arculat

A HACS a korábbi időszakban a szervezetre, térségre jellemző elemeket tartalmazó, egyedi arculatot alakított ki, melynek fő eleme az elkészült logó. A logót minden szervezetnek alkalmaznia kell, aki pályázati támogatásban részesül. Azt a helyi termékek és szolgáltatások népszerűsítése során, a kötelező nyilvánossági elemeken túl, szórólapokon, kiadványokban, webes felületeken alkalmazni kell.

Honlap

A LEADER programmal, szervezettel kapcsolatos a célcsoportok számára fontos információkat a www.baktaleader.hu honlapon foglaljuk össze. A honlap tartalmazza a szervezetre jellemző arculati elemeket. A honlapon bemutatásra kerül a HACS, az aktuális pályázati felhívások, a támogatásban részesülő szervezetek, a megvalósított projektek.

Promóciós és tájékoztató kiadványok, szórólapok

Célcsoportja a potenciális partner szervezetek, a sajtó munkatársai. Kommunikációs célja a projekt során elérhető szolgáltatások, lehetőségek ismertségének növelése (a projekt és a források rövid bemutatása, a csatlakozás módja, feltételei, az elérhetőségek megadása)

Sajtóközlemények, hírlevelek kiadása:

A HFS megvalósítása során több lépcsőben tájékoztatjuk a helyi írott sajtót a program előre haladásáról. A fontosabb eseményekről, tevékenységekről közleményeket adunk ki, melyeknek célja a program iránti érdeklődés folyamatos fenntartása

Rendezvények

Megjelenés saját és a térség egyéb szervezetei által szervezett eseményeken, rendezvényeken. A rendezvényeken lehetőség nyílik előadások, tájékoztatók tartására, szórólapok, tájékoztató anyagok szétosztására, kihelyezésére.

Egyéb eszközök

Kötelező nyilvánossági elemeket és szervezeti arculatot hordozó egységes fejléces levélpapírok és borítékok, kötelező nyilvánossági elemeket és szervezeti arculatot hordozó ajándéktárgyak (pl.: toll, kulcstartó, nyakpánt, pendrive, póló, stb..), kötelező nyilvánossági elemeket és szervezeti arculatot hordozó Roll-Up, kötelező nyilvánossági elemeket és szervezeti arculatot hordozó tájékoztató táblák

3) a HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz való hozzáférés lehetőségeinek bemutatása, visszacsatolási lehetőségek, ezek kezelésének és dokumentációjának módja;

A HACS dokumentumaihoz (HFS, pályázati felhívások, HBB döntések jegyzőkönyvei) elsősorban a Baktalórántháza Járasközpont városháza épületében helyet kapó HACS irodában lehet hozzáférni. A

HACS működéséről a településeken esetleg elérhető helyi lapokban, szórólapokban is hírt adunk. A HACS a potenciális pályázó szervezetek, személyek számára projekt adatlapot biztosít, melyen keresztül az ügyfelek jelezhetik fejlesztési elképzeléseiket.

4) a kommunikációval kapcsolatos felelősségi körök és a humán kapacitás bemutatása;

A kommunikáció végrehajtásáért a HACS munkaszervezet felel. A kommunikációs feladatok megszervezése, kapcsolódó szerződések előkészítése a kommunikációs anyag szakmai tartalmának összeállítása munkaszervezet vezető feladata. A kommunikációs eszközökön keresztül történő információk eljuttatása a célcsoporthoz a munkaszervezet asszisztens munkakörben foglalkoztatott munkavállalóinak a feladata.

5) a HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve;

A HFS készítéséhez kapcsolódó kommunikáció (fórumok szervezése, helyi sajtó tájékoztatása, honlapmegjelenések, fórumok, projektadatlapok) 2023. I. negyedév- 2023. II. negyedév
A HFS megvalósításához kapcsolódó kommunikáció (tájékoztatás az elérhető pályázati felhívásokról, honlapmegjelenések, sajtóhírek, települési fórumok) 2024. I. negyedév – 2027. II. negyedév

6) a kommunikációs tevékenység pénzügyi terve.

Kommunikációs tevékenységhez kapcsolódó költségvetés:

- Kötelező nyilvánossági elemek biztosítása (tájékoztatási tábla, sajtóközlemény stb.) 100.000 Ft
- Honlap üzemeltetése összesen: 600.000 Ft
- Rendezvények évente 100.000 Ft, összesen: 400.000 Ft
- Egyéb kommunikációs eszközök (molinó, szórólap, kiadvány, tájékoztató anyag, ajándéktárgyak stb.) összesen 500.000 Ft

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

A HACS a 2014-2022-es időszakban kettő db együttműködési projektet valósított meg a szomszédos HACS-okkal együttműködve. Az első projekt keretében Baktalórántháza Város Önkormányzata, valamint Ramocsaháza Község Önkormányzata, mint a szomszédos Nyírség és Rétköz Határán Vidékfejlesztési Egyesület tagja közös konzorciumban valósított meg VP LEADER együttműködési projektet a Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület projektvezetésével. A pályázat tartalma a helyi termékek megismertetése, helyi hagyományok megőrzése, egymás számára történő bemutatása rendezvények megvalósításával, valamint nyomtatott termékek kialakításával. A projekt keretében a térséget bemutató települési kiadványok, turisztikai kiadvány, helyi termék -és szolgáltatás katalógus került összeállításra. Baktalórántházán és Ramocsaházán egy-egy helyi

értékekhez kapcsolódó rendezvény került megvalósításra. A második konzorciumban a Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesület tagjai közül Apagy település, valamint a Nyírség Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület részéről a Napkori Sportegyesület működött együtt. A projektben a Baktalórántháza HACS projektvezetésével Napkoron és Apagyon egy-egy helyi termékeket és hagyományokat bemutató rendezvény valósult meg, Napkoron eszközbeszerzés, míg Apagy településen kézműves tevékenységek prezentálásához kapcsolódó filagóriák kerültek kialakításra. A HACS egyéb EU-s források megvalósításában nem vett részt, hazai források segítségével kulturális rendezvénysorozat került megvalósításra a térségben (színházi előadássorozat került megszervezésre a térségben). A jövőben a HACS elsősorban az együttműködési projektek megvalósítását tervezi helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése, népszerűsítése, helyi hagyományok megőrzése területen. Amennyiben lehetőség nyílik rá, hogy akár önálló pályázóként, akár konzorcium tagként részt vesz a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatását segítő humán jellegű projektek megvalósításában.

10. Monitoring és értékelési terv

10.1 Monitoring

A HFS megvalósítása során a HACS számára elengedhetetlen a projektgazdák által megpályázott és elnyert források felhasználásának folyamatos nyomonkövetése, az ezzel kapcsolatos visszacsatolás. A stratégiában vállalt kimeneti és eredmény indikátorok aktuális értékeinek folyamatos mérésével a program végrehajtói információhoz jutnak, mely információk alapján, szükség esetén a HACS vezetése és a döntéshozók meghozhatják a szükséges intézkedéseket.

- 1) a monitoring rendszer koncepciójának kialakítása, rendszeres felülvizsgálata és a rendszer működésének felügyelete,
- 2) a feladatok szabályozása,
- 3) a kedvezményezetteket érintő, monitoring szempontú előírások rögzítése a HF-ekben, illetve a szabályozásokban (melyik elvárást, mikorra és milyen formában kell teljesíteni, tételesen),
- 4) az informatikai rendszerekkel kapcsolatos monitoring szempontú igények összegyűjtése, és dokumentálása,
- 5) a LEADER megközelítésre vonatkozó speciális adatok összegyűjtése, nyomonkövetése.

10.2 Értékelési terv leírása

A HFS megvalósítása során a HACS számára elengedhetetlen a projektgazdák által megpályázott és elnyert források felhasználásának folyamatos nyomonkövetése, az ezzel kapcsolatos visszacsatolás. A stratégiában vállalt kimeneti és eredmény indikátorok aktuális értékeinek folyamatos mérésével a program végrehajtói információhoz jutnak, mely információk alapján, szükség esetén a HACS vezetése és a döntéshozók meghozhatják a szükséges intézkedéseket.

Monitoring értékelés lépései:

1. A stratégiában minden intézkedéshez reálisan elérhető kimeneti és eredményindikátor kerül meghatározásra, melyek a pályázati felhívásokban is megjelenítésre kerülnek.

2. A pályázati adatlapon az intézkedéshez tartozó eredményindikátorok megnevezését és annak a pályázó által vállalt értékét minden projektgazdának meg kell jelölnie.

3. A támogató okirat kiállítását követően a projektgazdák tájékoztatást kapnak az általuk vállalt eredményindikátorok mérésének módjáról, a hozzá kapcsolódó dokumentációs kötelezettségekről

4. A HACS munkaszervezete a pályázati adatlapok alapján összegyűjti és nyilvántartásba veszi a vállalt indikátorokat.

5. A projektek fizikai zárását követően a pályázók a megvalósult fejlesztésről szakmai beszámolót kötelesek benyújtani a Közreműködő Szervezet felé, melynek kötelező tartalmi elemi a vállalt indikátorok. A pályázók ezen túlmenően a fejlesztésről folyamatos fotódokumentációt kötelesek vezetni, melyet a szakmai beszámoló mellékleteként be kell csatolni.

6. A HACS iroda a beérkezett adatokat feldolgozza, az elért eredményeket kielemez, majd összeveti a HFS -el. A HFS felülvizsgálatai során az információk alapján a döntéshozó szerv felé javaslatot tesz az esetleges intézkedések meghozatalára.

A HACS az értékelés során a szakmai előrehaladás vizsgálatán túl folyamatosan figyelemmel kíséri a rendelkezésre álló forrás felhasználásának mértékét is.

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Vállalkozások fejlesztésének támogatása	0	200	70	70		340	62
2.	Közösségi célú civil fejlesztések	0	40	25	20		85	15
3.	Humánszolgáltatások fejlesztése	0	50	20	20		90	16
4.	Települések és kisközösségek értékeit bemutató rendezvények	0	20	10	5		35	7
	Összesen		310	125	115		550	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek		32	32	32	33	129
Animációs költségek		1	1	1	1	4
Egyéb tervezett bevételek		2,3	2,3	2,3	2,3	9,2

Összesen		35,3	35,3	35,3	36,3	142,2
----------	--	------	------	------	------	-------

A forrásallokáció módosítható a HFS megvalósítása során.

A működési és animációs költségeket reálisan, a megadott évek vonatkozásában szükséges megadni, az alábbiak figyelembevételével, indoklással ellátva:

- a HACS működtetéséhez szükséges költségvetés megtervezése
személyi jellegű költségek (munkabér, munkabajárás) és járulékaik: 21.000.000 Ft
átalány költség: 3.200.000 Ft
cafeteria: 800.000 Ft
szolgáltatások igénybevételének költségei: 5.000.000 Ft
kiküldetési költségek: 1.000.000 Ft
- bérleti díj: 2.000.000 Ft

Melléletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

a) A HACS összetétele (elnökség, tagság)

Elnökség:

Az egyesület legfőbb döntéshozó szerve tagjai közül, a szervezet vezetésére és annak hivatalos képviseletének céljából, 3 fős elnökséget választ. Az elnökség 3 tagból áll. Az elnökség tagjai: az elnök, 1. számú és 2. számú alelnök

Közgyűlés

A szervezet legfőbb döntéshozatali szerve a közgyűlés, mely legalább évente egyszer ülésezik. A Baktalórántháza és Térsége LEADER Egyesületnek 64 tagja van. A tagságot 15 önkormányzat (Apagy, Baktalórántháza, Besenyőd, Laskod, Levelek, Magy, Nyírbágy, Nyírkércs, Nyírmada, Nyírtass, Ófehértó, Petneháza, Pusztadobos, Rohod), 19 civil szervezet (Apagy Horgászegyesület, Apagy Sportegyesület, Nyírségi Hagyományőrző és Turisztikai Nonprofit Kft., Baktalórántházi Református Egyházközség, Besenyőd Református Egyházközség, Laskodi Polgárőr Egyesület, Községi Sportegyesület Magy, Nyírbágy Községért Közalapítvány, Nyírkércs Községért Közalapítvány, Nyírkércsi Református Községért Közalapítvány, Mi Kis Falunk Helytörténeti és Közösségépítő Egyesület, Nyírmadai Ifjúsági Sportegyesület, Nyírtass Községért Közalapítvány, Kék Angyalok Önkéntes Polgárőr Egyesület, Bűnmegelőzési és Vagyonvédelmi Polgárőr Egyesület, Polgárőr Egyesület Petneháza, Petneházaért Alapítvány, MAZSO-PLUSZ Alapítvány, Rohod

Sportegyesület) 14 társas vállalkozás (SZABADOS-OK Kft., Tyl-Sped Bt., Krivács és Fia Kft., H.ang.H.C. Kft., Vargarázs Kft., UD Fa Kft., NYÍR-VITAL-MED Kft., Jákó-Tel Kft., Szabó Józsefné E.V., Ferra Bt., HCINTERNATIONAL Kft., Fényesfa Kft., Fejértó Mezőgazdasági Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet, Sirokkó Mezőgazdasági és Szolgáltató Szövetkezet, Szigeti Tanya), 11 egyéni vállalkozó és 5 magánszemély alkotja.

b) A HACS tervezett munkaszervezete

A munkaszervezet a munkaszervezet vezetőből és átlagban két fő adminisztratív munkatársból áll. A munkaszervezet nem önálló szervezet. A munkaszervezet munkáját az iroda vezetőjeként a munkaszervezet vezető irányítja. A munkaszervezet dolgozói munkájukat munkaviszony keretében látják el. A munkaszervezet vezető és a munkatársak megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkeznek a LEADER program megvalósítása területén. A munkaszervezet a könyveléshez, iroda fenntartáshoz külsős szolgáltatást vesz igénybe.

c) A működés fizikai feltételeinek biztosítása

A HACS iroda a térség központjában, tömegközlekedéssel és személygépjárművel jól megközelíthető helyen, a Baktalórántháza Város Polgármesteri Hivatalának földszintjén kap helyet. Az iroda akadálymentesen megközelíthető. Az irodahelyiségeket a HACS bérlemény formájában biztosítja a munkatársak részére. Az iroda internet elérhetőséggel, vezetékes telefonvonallal rendelkezik. Az alapvető berendezések (számítógépek, fénymásoló, nyomtató stb.) rendelkezésre áll.

A HACS szervezeti felépítése, szerepek és eljárások:

HACS szervezeti felépítése

A HACS-nak bármilyen az illetékességi területén működő szervezet tagja lehet. A tagjelölt a tagfelvételt két tag írásos ajánlásával kérelem útján kezdeményezheti a HACS elnökségénél. A tag felvételéről az elnökség előterjesztése alapján a közgyűlés dönt. A HACS egyetlen szervezeti egysége a munkaszervezet, melynek munkavállalói felett a munkáltatói jogkört az egyesület mindenkor elnöke gyakorolja. A munkaszervezet az elnök irányításával, annak utasításai alapján látja el a feladatát. A munkaszervezet napi koordinálását, vezetését a munkaszervezet vezető végzi, aki az elvégzett munkáról közvetlen beszámolóval tartozik az elnök felé.

Munkacsoportok: A HFS tervezés segítségével szakmacsoportonként tematikus munkacsoportok segítségével, térségi szakemberek bevonásával alakítjuk a stratégiánkat. Feladatuk a térségi projektötletek generálása, gyűjtése, feldolgozása, szereplők toborzása, információ közvetítés a célcsoport felé. 5-6 fős csoportok segítik a tervezést az alábbi területeken: Gazdaságfejlesztés, Civil közösségek, Helyi társadalom-esélyegyenlőség

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

A támogatási kérelmek standard/közösségvezérelt helyi fejlesztés/egyszerűsített kiválasztási eljárásrendben kerülnek elbírálásra. A HACS intézkedésenként, az Irányító Hatóság által jóváhagyott pályázati felhívást tesz közzé a Magyar Államkincstár elektronikus felületén.

Helyi Bíráló Bizottság

Az egyesület közgyűlése a helyi bíráló bizottsági feladatokat a Helyi Bíráló Bizottságra delegálja. A LEADER HACS tagjai közül HBB-t választ. A HBB a közgyűlés által jóváhagyott ügyrend szerint végzi munkáját. A HBB 9 tagból áll. HBB tagjait a Közgyűlés úgy köteles megválasztani, hogy a HBB tagságában egyik szféra (Köz-, Civil-, Vállalkozói) sem rendelkezhet a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal, valamint biztosítani szükséges, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok több mint

50 %-át állami hatóságnak nem minősülő partnerek adják. Amennyiben egy HBB tag önkormányzati vezető (pl. polgármester) tisztséget is betölt más civil, vagy vállalkozói megbízatása mellett, akkor az arányok kialakítása és megállapítása során a közszférabeli tisztségét kell figyelembe venni. A HBB kialakítása során az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése érdekében a HBB-nek kötelező jelleggel tagja kell hogy legyen egy fő 40 év alatti és egy fő nő tag. A két kritérium teljesíthető egy személyben is, amennyiben a tag mindkét feltételnek megfelel. A HBB tagok közül a Közgyűlés választ HBB Elnököt és HBB Alelnököt a HBB ügyrendjében meghatározott módon. Az Elnök akadályoztatása esetén az Alelnök jár el a HBB képviselőjében.

A HACS munkaszervezetének feladatai a HBB döntési javaslat-előkészítése, végrehajtása és dokumentálása körében:

a) IH és a HACS között létrejött Együttműködési Megállapodás 1. sz. melléklete alapján meghirdetett helyi felhíváshoz kapcsolódó tájékoztatás nyújtása az érdeklődők részére a benyújtás kérdéseiben;

b) a helyi felhíváshoz kapcsolódó pályázati adatlapban meghatározott adattartalom, valamint a helyi felhívásban megjelölt melléleteknek az erre a célra rendszeresített felületen benyújtott helyi támogatási kérelmek előzetes tartalmi értékelésének elvégzése;

c) a helyi felhívásokra beérkező helyi támogatási kérelmek tartalmi értékelése keretében a helyi felhívás pontozási szempontrendszer alapján a kérelmek pontozása és szakmai indoklással történő ellátása. Az elutasításra javasolt helyi támogatási kérelmeket szintén megfelelő indoklással történő ellátása, javaslatként továbbítása a HBB tagjainak a részére. A támogatási kérelmek támogatási, vagy elutasítási javaslatainak a megküldése a HBB tagok felé a HBB ülés előtt legalább 5 napon belül.

A HBB feladata:

a) a HACS munkaszervezete által megküldött értékelési és pontozási javaslat, illetve az elutasításra javasolt támogatási kérelmek előzetes áttekintése,

b) a HACS munkaszervezete által összeállított értékelési és pontozási javaslat, továbbá az elutasításra javasolt kérelmek indokolásának megalapozottságának HBB ülés keretében történő megtárgyalása;

c) a beérkező helyi támogatási kérelmekről döntési javaslat összeállítása és a helyi támogatási kérelmek pontozásának megállapítása, valamint ezen dokumentumok továbbítása a HACS részére

d) igény esetén szakértő – tanácskozási joggal – meghívása a HBB ülésére

A HBB ülése, döntési javaslatai:

a) a HBB határozatképes, ha

- a HBB tagok közül legalább 6 fő jelen van; és

- ha a HBB ülésen és a döntések meghozatalakor egyik szféra sem rendelkezik a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal;

b) a HBB határozatképességét az ülés teljes időtartama alatt fenn kell tartani;

c) a HBB ülésén meghatalmazott útján történő képviselőre nincs lehetőség;

d) minden HBB tag 1 szavazattal rendelkezik;

e) a HBB ülésén tanácskozási joggal részt vesz a munkaszervezet legalább egy képviselője, aki szavazati joggal nem rendelkezik, viszont érvényes összeférhetetlenségi és titoktartási nyilatkozattal rendelkezik;

f) ha HACS munkaszervezete szakértőt kért fel, a szakértő az ülésen tanácskozási joggal vehet részt;

g) a HBB ülése zárt;

h) a HBB tagok minden helyi támogatási kérelemről külön-külön döntési javaslatot készítenek (támogathatóság esetén a pontszám megállapítása, elutasítás esetén a pontszám megállapítása, és

annak szakmai alátámasztása). A HBB köteles részletes indokolást készíteni, ha a helyi támogatási kérelmet elutasítani javasolja;

i) a pontozás alapján a HBB a döntési javaslatairól döntési rangsort állít fel. A HBB a kérelemre vonatkozó támogató vagy elutasító döntési javaslatot a kérelmek – helyi felhívásban előírt értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti – sorrendje alapján tesz;

j) a rangsor alapján és a rendelkezésre álló források és a támogatási igények egybevetése mellett a HBB meghatározza a támogatni javasolt helyi támogatási kérelmek körét (döntési rangsor), amelyet részletes szakmai indokollással és a megállapított pontozással lát el;

k) a döntési javaslatokról összeállított döntési rangsort továbbítja a HACS részére;

l) a HBB üléseiről a jegyzőkönyvvezető jegyzőkönyvet készít. Az elkészült jegyzőkönyvet és a határozatok kivonatát az IH részére az adott helyi felhíváshoz kapcsolódó utolsó ülést követő 30 napon belül megküldi.

Az ügyfél által benyújtott pályázatnak meg kell felelnie a pályázati felhívásban foglalt formai és szakmai követelményeknek. A projekteknek alkalmasnak kell lennie a HBB döntés meghozatalára, megfelelően alátámasztható a támogatás indoklása, de adott esetben ugyanilyen alapossággal az elutasítása is. A projektjéhez kapcsolódó pályázatot az ügyfél az ügyfélkapun keresztül az Államkincstár adminisztrációs felületén elektronikusan nyújthatja be. A felület azt az adatigényt tartalmazza, melyre minimálisan szükség van a pályázat bírálatához és a HFS-hez való illeszkedés megállapításához. A pályázati felhívás közzététele után a pályázók a pályázatokat forráskimerülésig folyamatosan nyújthatják be. A pályázati felhívások felfüggesztéséről és újra nyitásáról a HACS munkaszervezete dönt.

A pályázatokat a HACS munkaszervezete a Kincstár által rendszeresített IIER rendszerben formailag és szakmailag ellenőrzi, mely során megállapítja a jogosultságot, megfelelő projekt esetén pontozási javaslatot tesz a HBB számára. Amennyiben a munkaszervezet formai ellenőrzés során hiányosságokat tapasztal, úgy az ügyfelet felszólítja hiánypótlásra.

A HACS munkaszervezet gondoskodik arról, hogy a hiánypótlási felszólítás a lehető legkevesebb időn belül kiküldésre kerüljön az ügyfélnek. A hiánypótlás szükségességéről a HACS munkaszervezete elektronikus (ügyfélkapus) úton értesíti az ügyfelet. A munkaszervezet minden támogatási kérelemhez ellenőrzési listát csatol, melyben rögzíti az ellenőrzés folyamatát, a pályázattal és a hiánypótlás keretében benyújtott dokumentumokat.

Összeférhetlenség

A támogatásra vonatkozó döntés előkészítésében és meghozatalában nem vehet részt az a személy vagy szervezet, aki az adott felhívásra támogatási kérelmet nyújtott be, a támogatási kérelem elkészítésében részt vett, valamint az aki

a) a szervezettel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,

b) a szervezet vezető tisztségviselője, vagy felügyelő bizottsági tagja,

c) a szervezet tagja, vagy aki abban közvetlen, vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik,

d) az értékelésre, a minőség-ellenőrzésre, vagy bírálatra benyújtott dokumentumok előkészítésében, vagy kidolgozásában bármilyen formában részt vett,

e) az a) – d) pontok szerinti személyek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:1 § 1. pontja szerinti közeli hozzátartozója,

f) tekintetében az irányító hatósághoz érkezett bejelentés alapján, vagy hivatalból az irányító hatóság megállapítja, hogy a pártatlan és objektív közreműködés nem biztosítható.

A támogatásra, pénzügyi eszköz végrehajtására vonatkozó döntés előkészítésében és meghozatalában részt vevő személy vagy szervezet képviselőjére jogosult személy a döntés-előkészítési eljárás megkezdésekor az adott felhívásra vonatkozó teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkozatot tesz arról, hogy az (1)–(1b) bekezdés szerinti összeférhetlenség vele szemben nem áll fenn, a támogatásra

vonatkozó döntés előkészítése és meghozatala során tudomására jutott minősített adatot, üzleti vagy banktitkot, fizetési titkot, illetve egyéb magántitkot megőrzi.

Titoktartási kötelezettség

Az értékelésben és a támogatási döntés előkészítésében résztvevőket a támogatást igénylő támogatási döntésről történő tájékoztatása időpontjáig titoktartási kötelezettség terheli. A titoktartási kötelezettség nem terjed ki a benyújtott támogatási kérelemnek a projekt-kiválasztási eljárásban történő előre haladásáról történő tájékoztatásra, valamint az ellenőrzésre jogosult szervezetekkel való kommunikációra.

A kiválasztás szempontrendszerének bemutatása.

A pályázati felhívások a HFS-ben rögzített intézkedések alapján, az abban foglaltak szerint kerülnek meghirdetésre. A pályázati felhívások elektronikus felületen a támogatást igénylők számára több szakaszban érhetőek el. Ennek megfelelően a beérkezett pályázatok is szakaszosan kerülnek értékelésre. Az egyes felhívások felfüggesztéséről, újra nyitásáról a munkaszervezet dönt. A beérkezett pályázatok előzetes adminisztrációját a munkaszervezet végzi el. A pályázatok döntéséhez kapcsolódó pontozás előkészítését a munkaszervezet végzi, a végső pontozást és elbírálást a kilenc tagú HBB hajtja végre. A pályázatokhoz kapcsolódó pontozást az intézkedésekben leírtak szerint határozzuk meg. Az alapjogosultsági kritériumoknak megfelelt támogatást igénylők azon projektjei kerülnek elbírálásra, amelyek az intézkedésben leírt egyéb kritériumoknak megfelelnek és a meghatározott minimum pontértéket elérik. Minden intézkedésnek vannak alap kritériumai, melyeken felül történő többletvállalások plusz pontokat jelentenek. A többletpontok nagy többsége esélyegyenlőség biztosításához, foglalkoztatás bővítéshez, helyi termékek és szolgáltatások piacra jutásának – népszerűsítésének elősegítéséhez kapcsolódik.